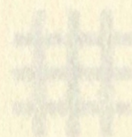
Ion Mânzatu

Cum am compus cântecele legionare

Colecția EUROPA München

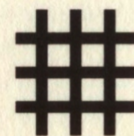
Ion Mânzatu / *Cum am compus cântecele legionare*

Cum am compus cântecele legionare

Colecția EUROPA München

Ion Mânzatu

Cum am compus cântecele legionare

Colecția EUROPA München

Imaginea copertei: Ilustraţie realizată după un desen
de Alexandru Bassarab.

Din motive independente de voinţa noastră,
această carte n'a putut să apară până acum.

Ediţie de 1000 exemplare

Fotosatz: Heinz Mayr GmbH, München
Druck: Lang Offsetdruck GmbH, München
Bindearbeiten: Steinberger GmbH, München
Printed in Germany

Cuvânt înainte

Pe Nello Manzatti, aşa cum îl chemam noi, l-am cunoscut în 1948 la Buenos Aires în casa unor prietenti comuni, casă care a fost primul centru de viaţă românească în Capitala Argentinei, la începutul imigrării noastre acolo. Ne întâlneam apoi, aproape în fiecare Duminecă, la biserica din strada Canning. Sau la şezătorile culturale care se ţineau în Căminul Românesc, fondat de Domniţa Ileana,şi situat deasemenea în apropiere de biserică. Dar pe Nello Manzatti mai aveam ocazia să-l văd şi să-i privesc activitatea plin de admiraţie la serbările naţionale pe care, în cadrul Comunităţii româneşti, tot el le organiza ajutat de Radu Ghenea, Grigore Manoilescu, Alexandru Mateescu Francu şi alţii.

Din punct de vedere material Ion Mânzatu o ducea greu în Argentina, căci atât activitatea culturală în cadrul Comunităţii cât şi activitatea ziaristică – era Redactor-Şef al revistei România, *una din primele publicaţii ale Exilului românesc – le realiza fără să primească bani. Astfel după câţiva ani, Ion Mânzatu s'a reîntors în Europa. Momentul despărţirii, la plecarea vaporului, a fost foarte emoţionant. Ne flutura o batistă albă, iar noi l-am urmărit cu ochii plini de lacrimi până ce vasul, ca un punct mic, a dispărut în zare. Au venit să-şi ia rămas bun de la el nu numai prietenii şi cunos-*

cuţii din Buenos Aires, dar şi mulţi Români din oraşe îndepărtate de pe teritoriul Argentinei.

Peste mulţi ani, şi după ce – revenit din Argentina – m'am stabilit şi eu la München, am avut bucuria, în vara lui 1962, să-l revăd pe Nello Manzatti la Milano, unde pe vremea aceea îndeplinea funcţia de Public-Relations-Director la o mare întreprindere comercială. M'a primit cu multă prietenie şi m'a invitat să iau masa la el acasă, unde ne-am amintit de timpul petrecut în Argentina şi de prietenii şi compatrioţii de acolo. Mi-a făcut chiar cinstea, eu fiind muncitor, să-mi cânte la pian Imnul muncitorilor, Sfântă tinereţe, Imnul Biruinţii *şi alte frumoase cântece legionare. Pe lângă câteva din melodiile »de inimă albastră« compuse de el, mi-a cântat la pian şi* Frumoasa cu ochi verzi, *celebra romanţă compusă tot de el, iar Doamna Ebe l-a acompaniat cu vocea.*

L-am vizitat apoi an de an, în fiecare vară. In raidurile ce le făceam cu motocicleta în ţările Europei occidentale, prima etapă era totdeauna la Milano. Fascinat de talentul cu care îmi povestea, la una din acele întâlniri mi-am permis a-l ruga să-şi scrie memoriile referitor la epoca în care, în colaborare cu poetul Radu Gyr, a compus acele splendide melodii, adevărate capodopere de artă, cum sunt: Sfântă tinereţe, La luptă muncitori, Imnul Biruinţii *şi altele. Dar, mai ales,* Cântecul eroilor Moţa-Marin, *insuperabil Epos al luptei şi al spiritualităţii legionare. – In Septembrie 1978 am avut plăcuta surpriză să primesc manuscrisul acelor memorii, cu titlul* Cum am compus cântecele legionare[1], *cu condiţia de a le publica postum.*

Acum, după moartea Maestrului la 5 Februarie 1986, eu, cel care am avut fericirea cât a fost în viaţă să mă bucur de prietenia lui Nello Manzatti, şi ca semn de preţuire a acestei prietenii care ne leagă până dincolo de mormânt, îmi fac datoria publicând memoriile acestui genial compozitor al poporului nostru. Memoriile celui care a compus melodiile în ritmul cărora a mărşăluit o generaţie întreagă, generaţia Căpitanului Corneliu Zelea Codreanu. Şi care, într'o bună zi vor răsuna din nou, luminând faţa Ţării noastre… faţa României.

Completăm această lucrare adăugând un articol: Suferinţă, jertfă şi cântec[2], *în care marele poet şi martir al Românismului, Radu Gyr, descrie câteva din amintirile sale şi suferinţele pătimite de către legionari în închisorile şi lagărele de concentrare din perioada prigoanei carliste în anii 1938-40.*

ION MĂRII

München, 29 Martie 1986

[1] Apărut deja în traducere italiană de Claudio Mutti, «Come ho composto i canti legionari», în: *Al passo con l'Arcangelo. Ritmi legionari,* Edizioni all'insegna del Veltro, Parma 1982.

[2] Extras din revista *Pământul Strămoşesc,* Anul I Nr. 1, Buenos Aires 1952.

Metamorfoza

Nelu Mânzatu era un om simpatic, autor de romanţe, amator de bancuri – unul din părinţii lui Gâgă –, om curent, fără cruce de gând, fără răscruci de conştiinţă, acceptând viaţa cum se prezenta, încercând, cum putea şi el, să-i dreagă rictusul în zâmbet – cu nebănuite virtualităţi.

Dar, într'o zi, Nelu Mânzatu nimereşte într'o şedinţă de cuib. Şi se întâmpla schimbarea, metamorfoza, demnă de destinele antice.

Intâlnind un poet – pe Radu Gyr –, cele două talente singulare, trăind în cotidian, dau o armonie profundă şi gravă, capabilă să poarte spre creaţie, să intre în sacrificiu şi să rămână ca stânci legionare între cer şi pământ; eroi ai năzuinţii naţionale turnată pe plan de veşnicie, prin muzica şi versurile lor.

Aceşti doi oameni au cutremurat conştiinţa generaţiilor:

– Sfântă tinereţe legionară . . .

– La luptă muncitori . . .

Puteţi trece pe lângă ele fără vibraţia ce am încercat-o noi?

Ce imnuri universal cunoscute alăturaţi măreţiei lor?

Ce compozitori de pe firmamentul muzicii pot să fie acceptaţi aidoma lor?

Nu sunt exagerări. Incercaţi înşivă să găsiţi ritmul şi verbul, pulsaţia, divinul, mormântul.

Nelu Mânzatu şi Radu Gyr au mărturisit în realizările lor suflu supra-uman, nu de pământ, ci de mit. Şi mitul nu moare, ci rodeşte, chiar în temniţele de apocalips.

Mişcarea Legionară a fost suportul de pe care ei, **inspiraţii,** *au dat Neamului eternul Imn.*

RADU BUDIŞTEANU

Chicago, 3 August 1986

Cum am compus cântecele legionare

Lui Ion Mării, splendid exemplar uman, dedic aceste rânduri.

Imnul Tinereţii Legionare

Fu scris în 1936 sub impresia unei şedinţe de cuib (Dragoslavele) al cărui şef era profesorul Paul Gălăşanu, trecut din nefericire după ocupaţia sovietică în tabăra inamică, din spirit de conservare. Am fost condus la această şedinţă de către vechiul prieten Vasile (Vasia) Popa, care de multă vreme încerca să mă convingă a adera la Mişcarea Legionară. Fusesem membru al partidului liberal încă din 1927, unde mă înscrisesem ca tânăr director de fabrică textilă, fiind imediat cooptat în secţiunea economică a cercului de studii sub preşidenţia lui Vintilă Brătianu. Consideram pe fraţii Brătianu eminenţi patrioţi, făuritori împreună cu alţii, ai României moderne. Dar mă nelinişteau infiltraţiile în partid a unor elemente corupte, de n'ar fi să citez decât pe Alecu Constantinescu zis »porcu« sau pe Tancred Constantinescu, afacerişti şi venali prin excelenţă, compromiţând prin prezenţa lor nobilele ţeluri ale partidului, care scosese ţara din letargia ocupaţiei musulmane, purtând-o la făurirea României Mari. Nu este locul şi nici rostul meu de a discuta stările de lucruri de ordin naţional şi internaţional ce au condus la slăbirea prestigiului par-

tidului la care aderasem. Las pe seama istoricilor de profesie să stabiliească la necesara distanţă de timp, adevăratele racile care au provocat fragmentarea şi descompunerea partidului liberal.

In afară de activitatea industrială, eram compozitor de muzică, mai ales uşoară, şi critic al faimoasei reviste literare *Vremea* pentru muzica cultă, pe care o ascultam şi practicam din copilărie. In câţiva ani reuşisem a-mi construi un adevărat renume în câmpul muzicii uşoare, devenind prin anii 1930-34 alături de confraţii Alexandru Leon şi Ionel Fernic, unul dintre cei mai populari compozitori ai ţării, în acelaşi timp membru şi inspector muzical onorific în Societatea Compozitorilor Români recent înfiinţată sub preşidenţia Maestrului George Enescu, având ca director general pe Mihail Constantinescu, efectivul fondator al Societăţii, şi ca secretar general pe inegalabilul folclorist Constantin Totò Brăiloiu. Trăiam aşadar în vecinătatea compozitorilor de mare prestigiu, care dacă nu puteau înnobila stilul modestei mele inspiraţii, influenţau profund aspiraţiile către marea muzică cultă. M'aş putea defini un cultivator sau mai corect »cultor« al clasicismului în muzică, cochetând însă cu melodia uşoară, mai ales romanţa, gen popular preferat de marele public. Apoi eram încă din primele zile ale emisiunilor radiofonice ale postului naţional recent înfiinţat de inginerul Cârnu-Munteanu în 1927, unul dintre conferenţiarii apreciaţi de ascultători pentru prelegerile experimentale ce le făceam la microfon în cadrul muzicii de jazz şi uşoare, în general.

In puţine cuvinte, prin felul meu de viaţă aparţineam lumei burgheze, tatăl meu fiind industriaş, preşedinte al Asociaţiei fabricanţilor de textile.

Şedinţa la care asistasem în mica încăpere a familiei Gălăşanu din periferia Bucureştilor, avea să influenţeze existenţa mea de mai târziu. Mă impresionase curăţenia sufletească a tinerilor prezenţi, în largă măsură studenţi universitari, înflăcărarea în a discuta viitorul naţional preconizând o fundamentală revizuire a sistemului de guvernământ, prin eliminarea intereselor personale, afirmând sobrietatea unei vieţi pe cât posibil exemplară, plină de renunţări şi sacrificii. S'a scris deajuns, spre a mai insista eu însumi asupra tipului de viaţă ce se prospecta. Desigur că sub anumite aspecte perspectivele mă înspăimântau, în raport cu felul meu de existenţă de atunci. In urma unui răsboi câştigat, la care contribuisem personal cu grele suferinţe ca cercetaş detaşat în Moldova la un spital de campanie, se deslănţuise în popor o adevărată frenezie, o sete de viaţă ce ne cuprindea pe toţi. In această atmosferă euforică, viziunea legionară contrasta cu obiceiurile şi comportamentul nostru de tineri fiind prea riguroasă.

O bună parte din şedinţa de cuib ce îşi avea ritualul prestabilit, era dedicată cântecelor intonate în cor. In largă măsură erau melodii de marşuri populare, uneori chiar străine împrumutate, cu cuvinte de circumstanţă scrise în spirit legionar sau revoluţionar.

In Mişcarea Legionară cântecul părea esenţial. Conţinutul său exprima mai mult decât orice discurs. Trăiam încă perioada romantică a galvanizării publice prin marşuri şi fanfare. Dar chiar azi în viaţa atât de puţin convenţională, trecerea pe stradă a unei fanfare intonând un marş militar, provoacă o clipă de trezire, sgândărind coarde ascunse, dând fiorul întâmplărilor deosebite. Evident, totul depinde şi de sensibilitatea individuală. Există firi apatice, refractare, în care melodia marcială nu face să vibreze nici o coardă.

Şeful Mişcării Legionare, Corneliu Codreanu, fost elev al liceului Mânăstirea Dealului, crescut în spiritul militarist al epocei, considera cântecul de luptă esenţial în câştigarea victoriei. In fond Legiunea era o organizaţie de luptă.

Unele din cântecele intonate la şedinţa de cuib la care asistam, au reuşit a trezi un ecou în iniam mea; altele mi s'au părut insuficiente, lipsite de coherenţă melodică, mult prea rudimentare, iar altele prea revoluţionare sau agresive. Veneam dintr'o lume burgheză, în care muzica fusese exprimată de marii compozitori ai lumii în concertul simfonic, în muzica de cameră sau drama lirică, iar melodiile compuse de mine, dulcege şi romantice, nu aveau nimic din incandescenţa sau accentul de răsvrătire al cântecului legionar. Pentru stima şi dragostea ce mi se manifestase în timpul şedinţei, decisei a reveni spre a descifra mai profund rosturile unei ideologii în care patriotismul se amesteca şi cu anumite aspecte mistico-religioase, cu proclamarea unor necesare reforme pe alocuri grave şi esenţiale, privite prin intransigenţa naţionalismului adesea ofensat de împrejurări şi oameni.

Revenit acasă am încercat a reconstitui emoţiile pozitive sau negative ale celui dintâi contact efectiv cu Legiunea. Fusesem indiscutabil impresionat de disciplina, avântul şi contemplarea eroică a viţii de către gruparea de tineri prezenţi la şedinţă. (Printre alţii se aflau Săndel Teodoreanu, Andrei Costin şi Ilie Vlad Sturdza). Mă gândii a încera să compun un marş, în spirit mai modern şi simplificat, un elogiu adresat tineretului legionar. (Compusesem în 1919 un mic marş cercetăşesc pe cuvintele prietenului Val Mugur. – Pare că eram predestinat a începe »marcial« cariera de compozitor!).

Debarasându-mă pentru circumstanţă de reminiscenţele siropoase ale romanţelor, mă aşezai la pian cu gândul de a improviza o melodie sveltă închinată tinereţii legionare. Pentru colaborarea literară, cuvintele, îmi fu indicat Radu Demetrescu-Gyr, asistent al Facultăţii de Litere din Capitală, eminent poet şi vechi membru al Gărzii de Fier. Intâlnirea fu simplă dar providenţială. Ne cunoşteam deajuns din activitatea publică şi în câteva clipe se stabili între noi o înţelegere de-

plină, o armonie rar întâlnită şi o minunată prietenie ce avea să dureze până la capătul vieţii, deşi adesea despărţiţi de evenimente şi prăbuşiri istorice sau politice. Era de necrezut uşurinţa cu care Radu Gyr versifica, adaptând creaţia sa poetică exigenţelor muzicale. Colaborasem în cariera mea artistică cu oameni de teatru şi libretişti notorii, vechi şi afirmaţi profesionişti ai poeziei, dar la nici unul nu am întâlnit dexteritatea lui Gyr, uluitoarea uşurinţă de versificare *pe o temă dată*. Libertatea sa de creaţie deastădată era restrânsă, limitată de metrul şi ritmul melodiei. Şi totuşi reuşea cu extraordinară facilitate a îndeplinì orice dorinţă exprimată pentru o cât mai perfectă adaptare. In câteva ore reuşirăm a da un conţinut definitiv marşului. Trebuia să aibă aprobarea lui Corneliu Codreanu spre a fi difuzat. Intr'o seară venì la mine acasă în strada Paris, în spatele Ministerului de Externe, un grup restrâns de căpetenii legionare, în frunte cu domnul inginer Clime, Victor Vojen, Puiu Gârcineanu şi Gyr. Ascultară de câteva ori melodia intonată de Radu Gyr şi de mine, cu acompaniament de pian. Poate pentru prima oară un cântec legionar era prezentat cu acompaniament. Inginerul Clime avea o puternică voce tenorală. Se arătă entusiasmat, caşi camarazii săi.

– Mâine mergem la Căpitan să i-l cântăm!

Aşa l-am cunoscut pe Corneliu Codreanu, cu care călătorisem prin 1922 în acelaşi vagon de tren în drum spre Iaşi, mergând să mă înscriu la Facultatea de Drept, unde nu se cerea frecuenţă.

Codreanu păru încântat la rândul său. Se hotărî să se dea titlul cântecului *Sfântă tinereţe legionară*. In aceeaşi dupăamiază fu supus audiţiei generalului Cantacuzino-Grănicerul la locuinţa sa din strada Gutenberg, din care o parte fusese alocată drept sediu al Mişcării Legionare. Fără a mă cunoaşte,

Generalul se exprimă precum îi era obiceiul, într'o neaoşă limbă românească:

– Bravo, măi băieţi! E dat în mă-sa cel ce l-a compus!

Am acceptat rîzând cuvintele de omagiu ale năstruşnicului General, care înjura de mamă şi la binde şi la rău. A fost pentru mine cel mai neobişnuit, dar şi cel mai sincer şi spontan elogiu.

După aprobarea Şefului Mişcării, cuibul Dragoslavele hotărî tipărirea Marşului la tipografia Caraianu de pe cheiul Dânboviţei, unde editorul meu trăgea la piatră litografică toate romanţele. Ilustraţia copertei se datora pictorului Bassarab.

Prima ediţie de 5000 exemplare se vându în câteva zile ca pâinea caldă, banii fiind destinaţi Mişcării. Codreanu consfinţi *Sfântă Tinereţe Legionară* ca un fel de *Imn* oficial al Legiunii.

Toate acestea se petreceau în primăvara anului 1936. După câteva luni în August, în drum spre Constantinopol, mă dusei la Carmen Sylva însoţit de comandantul vaporului *Principesa Maria*, Petrică Lateş şi de colonelul de Cavalerie Constantin-Mache Marinescu, fost la rândul său elev în clasa 5ª a liceului Mânăstirea Dealului, pe când Codreanu era în clasa 1ª. – Pe la ceasurile două a unei calde după-amiezi de vară ne prezentarăm la tabăra legionară, unde plantonul se duse să înştiinţeze pe Şeful Mişcării că sunt oaspeţi care vor să-l salute. Codreanu ieşi din cort frecându-se la ochi, fiindcă tocami se odihnea. Venì să ne strâmgă mâna, cu toată deferenţa pentru colonelul Marinescu, care îi fusese superior la liceul militar. Apoi dădu deşteptarea pe întreaga tabără, cufundată în somn de odihnă după munca dimineţii:

– Camarazi! Avem astăzi printre vizitatorii noştri pe domnul colonel Constantin Marinescu, pe comandantul de vapor Petre Lateş şi pe autorul *Sfintei Tinereţi Legionare*, camaradul Ion Mânzatu. Strângeţi rândurile şi în onoarea lor daţi tonul la cântec!

Intr'o clipă se formă un careu şi pentru întâia oară ascultai aproape cutremurat de emoţie, intonat de sute de piepturi goale, arse de soare, propria-mi compoziţie.

Spre amintire, Căpitanul distribuì apoi o fotografie cu imaginea sa fiecăruia dintre noi. Pe fotografia destinată mie aşternu următoarea măgulitoare dedicaţie: »Legionarului Ion Mânzatu pentru marele său talent. Celui ce a compus *Imnul Tinereţii Legionare*.« Semnat: Corneliu Z. Codreanu. De teama percheziţiilor poliţiei la care mai târziu am fost supus, am ascuns fotografia în casa unei rude, Palcologu, orchestrant al Filarmonicei. Bombardamentele aeriene americane din 1943 distruseră casa din preajma Gării de Nord şi odată cu ea pulverizară o fotografie, pentru mine, istorică.

Cu cântecul pe buze a căzut răpusă în 1939 în lagărele de la Vaslui şi Miercurea Ciucului, floarea Mişcării Legionare, asasinată de bestialitatea lui Carol al doilea, fost rege şi călău.

Imnul Moţa-Marin

Cei doi eroi căzuseră luptând la Majadahonda în rândurile naţionaliste, în răsboiul civil din Spania.

Sediul din strada Gutenberg, proprietatea generalului Cantacuzino-Grănicerul, care îşi rezervase pentru sine doar o modestă locuinţă, – era cernit. Zeci, sute de legionari veniţi din toate unghiurile ţării spre a exprima durerea lor Căpitanului şi a primi dispoziţii, forfoteau prin toate ungherele, prin curte şi stradă. Prin telefon inginerul Horodniceanu mă pofti la sediu din dorinţa lui Codreanu. Mă rugă să viu însoţit de Radu Gyr.

L-am găsit pe Căpitan palid, abătut, cercând cu greu să-şi stăpânească durerea şi emoţia.

– Voi ştiţi ce a reprezentat pentru mine Ionel Moţa. A căzut luptând eroic cel mai bun dintre noi, laolaltă cu celălalt preţuit camarad, Vasile Marin. Aş dorì ca să compuneţi un imn de slavă pentru sacrificiul lor, lăsându-vă libertatea de a pune în cuvinte şi muzică inspiraţia necesară. Le vom face o înmormântare demnă de supremul lor sacrificiu. Imnul vostru îi va însoţì la locul de odihnă şi va consemna pentru totdeauna marea lor jertfă.

De acord cu Radu Gyr am hotărît să împărţim *Imnul Moţa-Marin* în două aspecte distincte: partea întâia sau cupletul, să aibă în muzică accente grave de marş funebru, iar partea doua, refrenul, să se termine apoteotic. – După o zi cântecul era gata. Gyr descrisese în strofe sumbre imensa dramă a războiului civil spaniol, zugrăvind ca într'un film amar suferinţa oamenilor din tranşee şi atrocităţile războiului fratricid între cele două facţiuni, cea naţionalistă – armata lui Cristos – şi cea comunistă, a oamenilor fără Dumnezeu.

Partea doua, refrenul, cu o cadenţă mai accelerată urma să se sfârşească glorios, evocând minunatul final din testamentul lui Moţa: *»Dacă eu voi cădea, să faci măi Corneliu o Ţară frumoasă ca soarele sfânt de pe Cer.«*

Când în ziua următoare am prezentat Căpitanului la Sediu imnul celor doi eroi de la Majadahonda, Codreanu ne-a strâns prieteneşte mâna, simplu, fără multe cuvinte, decretând ca noul marş să fie difuzat pe întreaga ţară şi să însoţească pe tot parcursul, de la graniţă până la locul de veci de la Casa Verde, cortegiul eroilor. O înmormântare fără seamăn, care a sguduit din temelii întreaga ţară.

Imnul Muncitorilor

In iarna anului 1937 am fost invitat de Căpitan la Predeal, unde mergea de obicei la ski. Il însoţise de astădată şi şeful naţionaliştilor letoni, *Celmins*[1], venit în România ca să-l cunoască, discutând cu el acţiunea de luptă fără răgaz împotriva comunismului internaţional. Discuţiile se purtau în limba germană, iar eu făceam pe interpretul. Ca şi Codreanu, Celmins era un om voinic, înalt de aproape 1,90 metri, cu o deosebită prestanţă în atitudini. Intre altele îl sfătuia pe Căpitan să se ascundă pe cât posibil, deoarece pericolul de a fi ucis de către conspiratorii comunismului internaţional, era enorm. Celmins dădea exemplul şefului naţionalist eston, care fusese recent ucis, asvârlit – dacă nu mă înşel – în stradă de pe balconul unui hotel.

– Nu părăsesc ţara – răspunse hotărît Căpitanul. – Mi s'a propus să mă adăpostesc în Germania, însă cu toată stima pentru poporul nemţesc, Germania nu mă atrage. Unde să mă ascund? In Bulgaria, în Ungaria? Inseamnă să mă asvârl în gura lupului. Rămân pe loc. *Nu văd mână românească să mă ucidă!*

. . . Din nefericire fu prea încrezător în destinul său. L-au răpus tocmai Românii, din ordinul regelui Carol al II-lea . . .

In seara sosirei la Predeal am dormit nu numai în aceeaşi

---

[1] Gustav Celmins, şeful mişcării naţionaliste din Letonia Donnerkreuzler (Perkonkrusts), înfiinţată în 1933, în 1934 interzisă iar şeful ei expulzat. Se va reîntoarce în Patrie în 1941 cu Wehrmacht-ul german în calitate de ofiţer. După o perioadă de colaborare cu armata de ocupaţie, urmează o distanţare tot mai pronunţată iar în 1944 Celmins este arestat de Gestapo şi internat într'un lagăr de concentrare în Germania. Eliberat în 1945, Gustav Celmins emigrează în USA (vezi: HANS WERNER NEULEN, *An deutscher Seite*, Universitas-Verlag, München 1985, pp. 279, 291, 402). – Nota editorului.

modestă încăpere a căminului legionar, dar chiar în acelaşi pat de lemn aşternut cu paie, cu Corneliu Codreanu. Voia să mă iniţieze într'un gând ce-l frământa de multă vreme.

– Cunoşti desigur, faimoasa melodie a *Internaţionalei* comuniste, care s'a întins ca o pecingine, fiind intonată de toţi adepţii universali ai ideologiei sovietice. D-ta împreună cu Radu Gyr aveţi o grea misiune. Noi luptăm pentru cucerirea nu numai a ţăranilor, dar şi a municitorimei române. Avem adeziuni din ce în ce mai numeroase şi suntem pe cale de a organiza un mare *Corp Muncitoresc* pus sub conducerea inginerului Clime. In general viaţa muncitorilor este dureroasă, dramatică. Sunt sleiţi de puteri, storşi de patroni până în măduva oaselor. Nu ovreiul este marele inamic naţional, ci însăşi Românul. Aş dorì să compuneţi un cântec de luptă al muncitorilor, *mai tare decât Internaţionala.* Recunosc, e o grea misiune, dar sper că veţi isbuti.

Până târziu în noapte mi-a vorbit, sugerându-mi idei asupra viziunei globale a viitorului cântec.

– Pune-te de acord cu Gyr şi apoi veniţi la mine!

Măturisesc că mă simţeam strivit des răspunderea cerută şi de exigenţele Căpitanului. Imi făcusem în decurs de zece ani un important nume în câmpul muzicii uşoare şi de teatru în general, având completa libertate de creaţiune. Era prea mare saltul de la muzica de dans, sglobie sau dulceagă, la marşul răscolitor, ce avea menirea dacă nu de a se substituì *Internaţionalei*, cel puţin de a o concura.

A doua zi dimineaţa ne-am sculat în zori. Ninsese abundent peste noapte şi afară încă viscolea. In cameră era frig.

– Hai cu mine afară, să ne încălzim spălându-ne cu zăpadă!

M'am supus, fără plăcere, cu toracele gol pe o temperatură de câteva grade sub zero. Apoi Căpitanul îşi luă rămas bun, plecând la ski cu oaspetele său Celmins, urmând să-l

întâlnească şi pe generalul Ion Antonescu, în tovărăşia căruia făcea acelaşi sport. Eu am plecat cu febră în primul tren spre Bucureşti, apăsat de misiunea ce mit se încredinţase. Luai contact cu Radu Gyr şi cu acelaşi perfect armonic spirit de colaborare am pornit la lucru. Plini de entusiasm, motivele literare sau muzicale ţâşneau ca un isvor. In viaţa mea de compozitor am avut impresia de a mă afla la o răscruce şi că sunt eroul sau victima unei esenţiale transformări. Rupeam cu trecutul. In aceeaşi perfectă sincronizare cu poezia lui Gyr, amândoi fecundaţi spiritualiceste de îndemnul nevăzut al Căpitanului, am dus la bun sfârşit cântecul ce avea să răscolească conştiinţele româneşti în timpul campaniei electorale.

Codreanu a fost entusiasmat. Şi-a dat imediat asentimentul, cu o singură măruntă modificare a nunui vers. Gyr scrisese:

»In trudă ne-am sbătut si'n umilinţă,
Tiranii pâinea ne-au furat.«

– Camarade, – zise Căpitanul – Românul nu zice *»mi-ai furat pâinea«*, ci *»mi-ai* luat *pâinea de la gură«*.

Ecoul cântecului fu nebănuit. Cu el, Codreanu mă trimise în campania electorală pe tot cuprinsul ţării. Efectul fu pur şi simplu *incendiar*. Singur sau însoţit de vreo căpetenie, – prof. Zelea Codreanu, ing. Clime, Bănică Dobre ş. a. colindam sate şi oraşe, stimulând adunări ce în marile centre se ridicau la mii şi zeci de mii de aderenţi, fie din lumea intelectuală, universitară dar mai cu seamă ţărănească şi muncitoare. Cu punţine cuvinte de introducere ce explicau înţelesul cântecului, îl intonam apoi de unul singur prin văi şi şesuri, prin munţi şi oraşe, stârnind un entusiasm de nedescris. Am trăit realitatea cântecului în minele de aur de la Brad, sau în cele de cărbuni de la Petroşani, unde muncitorii, tuşind necontenit, scuipau sânge, supuşi la grele, inumane munci. In

câteva luni răsculasem ţara, trezind o noauă constiinţă în lumea muncitorească. Adeziunile la Mişcarea Legionară fură masive, enorme.

Mi-am dat seama de *puterea* de evocare a *Imnului Muncitorilor* ascultându-l intonat la Bucureşti la 6 Septembrie 1940 în Piaţa Mitropoliei de câteva zeci de mii de piepturi. Eram copleşit, aproape înspăimântat de forţa de penetraţie a imaginilor poetice ale lui Gyr, suprapuse pe propria-mi muzică.

*

Intretimp mai compusesem alte două marşuri: *Imnul Românilor Secuizaţi* cu versurile lui Horaţiu Comăniciu şi *Răsbunare* scris cu Radu Gyr din îndemnul prietenului Vasile Marin, cu care mă înfrăţisem în 1936, când Codreanu ne trimisese (laolaltă cu Nae Crevedia) la Focşani spre a colabora la o şezătoare legionară. Ne-a primit cu generozitate şi găzduit peste noapte în locuinţa sa, părintele Vasile Boldeanu, mai târziu paroh al Bisericii ortodoxe din Paris.

Cu Vasile Marin mă vedeam adesea la match-urile de foot-ball de la Arena Venus pe cheiul Dâmboviţei. Intr'o zi mă dusei să-l vizitez la tabăra de muncă din marginea Bucureştilor, unde comanda un grup de legionari ce fabricau cărămidă. Imi vorbì inspirat de marile trădări din istoria românească – printere altele vânzarea lui Mihai-Viteazul şi Tudor Vladimirescu – îndemnându-mă să compun un marş pentru stigmatizarea trădării şi nevoia de pedepsire a trădătorilor. De acord cu Radu Gyr, am scris acel **Răsbunare** ce a avut viaţă scurtă, fiind interzis de Căpitan pentru violenţa strofelor. Refrenul era unul şi acelaşi:

»Pentru trădători, mişei şi trădare,
Azi vrem gloanţe – şi vrem streang – răsbunare!
A 'nceput vifornița cea mare – Răsbunare!«

L-am supus Căpitanului, *care l-a repins pe loc, socotindu-l violent.*

Am putut admira în această ocazie spiritul pacifist al lui Codreanu. Perioada maturităţii sale îl defineşte ca pe unul dintre cele mai potolite şi răbdătoare personagii. Tânărului rebel, deslănţuit, de odinioară de pe băncile Universităţii ieşene, al cărui temperament dinamic condusese la »pedepsirea« prefectului de poliţie Manciu, se substituise cu trecerea anilor şi experienţa vieţii, omul paşnic, măsurat, lipsit de ură sau sete de vendetă, un nou Mahatma Ghandi, care prin nonviolenţă încerca să reformeze mentalitatea de ură şi represiune, ce domina în largă măsură organele autorităţii timpului. Mi-am dat seama de intensitatea spiritului său de refulare a oricărei tendinţe de violenţă, când în toiul campaniei electorale în judeţul Ilfov, un legionar fusese ucis de gloanţele poliţiştilor. Cadavrul fu adus la sediu, străjuit de o gardă de onoare.

– Trebue să-l răsbunăm! – spuneau căpeteniile prezente.

– Nimeni nu se mişcă – răspunse calm Căpitanul. – Nu trebue să provocăm, spre a nu da loc unei serii de sângeroase represiuni de o parte şi de alta.

Nu mă prea joc cu cuvintele mari, dar cunoscându-l destul de bine pe Codreanu, în vecinătatea căruia m'am aflat adesea chiar în probleme confidenţiale, (între altele vorbind câteva limbi străine, am servit ca interpret la majoritatea vizitelor de străini, personalităţi autorizate, care îi cereau părerea asupra politicii româneşti şi perspectivele Mişcării Legionare) – *pot declara cu seninătate că evoluţia firei Căpitanului în ultimii ani ai vieţii, a fost aproape mesianică, împinsă dincolo de limitele răbdării. Astfel se explică dece, refuzând ascunzişuri sau expatrieri, a întâmpinat cu încredere un destin, ce din nefericire avea să-l conducă la sfârşitul înspăimântător organizat de Carol II.*

Imnul Românilor Secuizați reprezintă o alta etapă la activul meu artistic. In general în cariera unui compozitor intervine rare ori o melodie marcială, sau un »marş« propriu zis. Mai cu seamă astăzi, cu spiritul adormitor ce neagă patriotismul şi naţionalismul, marşul e simplă piesă de muzeu documentar al unei epoci trecute. Dar şi eu mă simţeam epuizat sau sfârşit din punct de vedere inspirativ. Cu *Imnul Muncitorilor* atinsesem, datorită sugestiilor Căpitanului, un apogeu al propriilor posibilităţi. Aproape zilnic mi se cereau colaborări de legionari necunoscuţi, care doreau să aibă un propriu marş al judeţului căruia aparţineau. Codreanu se opunea acestei tendinţe de proliferare, iar eu mă simţeam incapabil de a mai scrie muzică în spirit marcial. Şi totuşi nu am putut rezista propunerei unui tânăr avocat din Miercurea Ciucului, Horaţiu Comăniciu, de a colabora cu el punând pe muzică versurile-i inspirate ale *Imnului Românilor Secuizați.* Deoarece nu-l cunoşteam, mi-a trimis prin poştă creaţia sa literară, o poezie de patru strofe. Am parcurs-o cu mult interes, dat fiind că trata un fapt istoric de netăgăduită importanţă: maghiarizarea unei compacte masse româneşti din graniţa Ardealului şi absorbirea sa în imperiul habsburgic, precum sunau cuvintele atât de plastic redate:

»Căci ne-am pierdut şi limbă şi credinţă
Sub jugul crunt al fostei stăpâniri.«

Dar mai mult ca orice m'a sedus acel viguros început:

»Te-am aşteptat cu sete, Căpitane ...«

Nu se putea o mai vie introducere pentru o melodie marcială.

I-am răspuns pozitiv lui Comăniciu, rugându-l să mă caute când va veni ocazional la Bucureşti. Imi amintesc a ne fi întâlnit pe Calea Victoriei, în faţa palatului regal, locul fixat

spre a ne recunoaşte. Eram însoţit de sora mea. Mi s'a prezentat un tânăr voinic, chipeş, frumos, cu gesturi măsurate, elegante. Din acel moment Horaţiu Comăniciu avea să-mi devină unul dintre cei mai preţioşi prieteni şi sfătuitori, cu care am împărţit amarul atâtor prăbuşiri, dar şi bucuria atâtor rare întâmplări.

Am împărtăşit lui Gyr rostul întâlnirei şi a fost de acord să accept noua colaborare, cu atât mai mult cu cât şi Codreanu îşi dăduse asentimentul. Astfel s'a născut *Imnul Românilor Secuizați* a cărui spontană difuziune a depăşit orice aşteptări. Spre a întrebuinţa un termen uzual, a fost unul dintre cele mai vii succese, răspândindu-se cu iuţeala fulgerului pe tot întinsul României, nu numai în Ardeal.

*

Speram să închei cu acest marş o carieră ce nu se putea prelungi din lipsă de inspiraţie. Repet, în plinătatea creativă a unui compozitor intervine rar un *singur* marş sau niciunul. E un produs ce nu se prea repetă.

Internat în primavara lui 1938, în Duminica Floriilor, cu Gyr la Tismana, apoi la Miercurea Ciucului şi Vaslui, în afară de o sumedenie de »cântece de lume« scrise în colaborare cu el (între altele *Vânt de seară*), am pus la cale şi elaborarea **Imnului Biruinţei Legionare.**

Era vară. Inconjuraţi de mitraliere şi sârme ghimpate în lagărul din munţii Ciucului, la vreo opt kilometri departe de oraş, în ciuda rigorilor şi represiunilor jandarmereşti poruncite de la Bucureşti, *presimţeam victoria.* Nu primeam gazete, nici corespondenţă. Eram cu desăvârşire tăiaţi de lumea din afară: o vizită pe an, o scrisoare pe an, trecută prin cenzura jandarmeriei. Doar tălmăcirea viselor de către profesorul Zelea Codreanu (sau »Moş Zagreb« cum îi spuneam noi, – *Zagreb* fiind numele celui mai faimos cal de curse din

grajdurile românești), alimenta speranțele. Intuiam prăbușirea regimului politic, din însăși faptul detențiunei noastre fără motiv. Fusese arestată toată floarea Mișcării. (Este locul să afirm aici că eu n'am fost »floarea Mișcării«; nu am avut nici un grad sau funcțiune în sânul Legiunii. Am fost arestat ca simplu compozitor de muzică legionară).

Astfel, în atmosfera frenetică a lagărului, cu un entusiasm la paroxism în ciuda suferințelor, am compus *mintal,* fără vreun instrument sau hârtie cu portativ, acel *»venim cântând din închisori, biruitori«* pe versurile întotdeauna inspirate ale lui Gyr. Cataclismul politic de mai târziu, cu distrugerea Mișcării și devastarea morală și materială a țării de către hoardele marxiste, au prescurtat și viața acestui cântec de victorie. Dar poate că într'o zi va răsuna din nou.

*

In plin răsboi împotriva sovietelor, prin 1942, am fost chemat la Ministerul Instrucțiunei Publice, cu rugămintea de a mă prezenta de urgență la cabinetul ministrului, general Petrescu (dacă nu mă înșel). Cel care telefonase era avocatul Radu Șeinescu, șef de cabinet și fost camarad de stagiu militar la Școala de Geniu, fiul generalului Șeinescu. Trăiam cu veșnica teamă de a nu fi arestat, însă telefonul lui Șeinescu era o garanție că nu mi se întinde vreo capcană. Biroul șefului era înțesat de public, care își aștepta rândul de a fi primit în audiență. Când mă prezentai, mi se dădu prioritate și fui imediat introdus la ministru.

– Te-am poftit din dorința expresă a domnului general Ion Antonescu. Dorim a instituì un concurs pentru un marș răsboinic trupelor ce luptă în Răsărit. Cunoaștem toată producția d-tale de imnuri legionare și te socotim actualmente cel mai competent compozitor de cântece eroice, deși marșurile d-tale revoluționare *au pe alocuri iz sovietic.* Mă refer mai ales

la *Imnul Muncitorilor,* cântec cu îndemn la răsvrătire și accente prea revoluționare . . .

– Mă iertați că Vă întrerup, Domnule Ministru, însă acest cântec a fost scris *tocmai în spirit anti-sovietic,* ca un răspuns la *Internaționala* comunistă.

– In sfârșit, să revenim la subiectul nostru. Conducătorul dorește a-ți încredința d-tale sarcina de a compune un marș răsboinic, fără a mai ține concursul. Ești de acord?

Mi-a trecut prin minte un gând salvator, deoarece un refuz îmi periclita situația.

– In principiu accept, Domnule Ministru, însă cu rugămintea ca versurile să fie semnate de Radu Gyr, cu care colaborez de atâția ani în spirit de perfectă armonie.

– Ceri imposibilul. Radu Gyr este închis, condamnat pentru îndemn la rebeliune. Autorul versurilor propus de noi este eminentul poet și scriitor, Victor Eftimiu, președintele Societății Scriitorilor.

– Sunt onorat de propunere, Domnule Ministru, dar Vă rog să-mi lăsați un răgaz de câteva zile spre a reflecta.

In după-amiaza aceleiași zile mi-am luat tălpășița, plecând din București la Jimbolia, unde la vremuri de nevoe mă ascundeam în casa doctorului Gheția, socrul unui drag prieten, Miron Șoarec, pianist concertist, profesor al Conservatorului. Teama de represalii pentru refuzul de a colabora cu Victor Eftimiu, era fondată. Trăiam în perioada nebuloasă a răsboiului, care după victoriile inițiale fulgerătoare mergea din ce în ce mai greu. Ar fi fost o onoare pentru mine de a compune, în tovărășia lui Radu Gyr, un marș înflăcărat destinat bravilor noștri luptători din Răsărit, dar colaborarea cu Eftimiu îmi repugna: om de indiscutabil talent, însă mercenar

politic lipsit de scrupule. Fusese naţional-ţărănist, antonescian şi a murit comunist.

*

Fusesem la Berlin la semnarea Pactului Tripartit, în calitate de director general al Societăţii de Radiodifuziune. Vizitasem Societatea germană de Radio şi vedeam cu câtă grijă şi perfecţiune erau înregistrate pe disc şi prezentate publicului marşurile germane. Imense fanfare sau orchestre simfonice colaborau la minunatele realizări, ce făceau din simple melodii adevărate capodopere. Mă gândeam că şi creaţiile noastre, sărace în aparenţă deoarece desbrăcate de efectul sonor al orchestraţiei, pot fi mai bine puse în valoare, căpătând o mai vastă difuziune dacă ar fi prezentate marelui public în haină sărbătorească. Inapoiat la Bucureşti, am rugat pe eminentul prieten Paul Constantinescu, unul dintre cei mai reprezentativi compozitori de muzică cultă ai ţării, să armonizeze pentru cor şi orchestră simfonică cele cinci cântece ale mele *(Sfântă tinereţe; Imnul Moţa Marin; La luptă muncitori; Imnul Românilor Secuizaţi şi Imnul Biruinţei)*, adăugându-le şi vechiul *Ştefan Vodă al Moldovei*, care nu îmi aparţinea. Mă gândeam să le înregistrez pe disc în studiourile Societăţii de Radio din Bucureşti, strada general Berthelot, cu concursul Orchestrei Filarmonice şi corul Operei Române din Capitală. Intervenind greutăţi de ultima oră, am decis a efectua înregistrarea cu Orchestra mare simfonică (93 elemente) şi corul (60 elemente) a Societăţii de Radio. Repetiţiile s'au făcut în prezenţa lui Paul Constantinescu şi sub bagheta lui Theodor Rogalsky, dirijor titular al Orchestrei.

Orchestraţia lui Paul Constantinescu era minunată, cu splendite efecte sonore. Putea rivaliza cu orice marş german, oricât de perfect interpretat. Voi face o singură rezervă: s'a dat un ritm mult prea accelerat interpretării *Sfintei tinereţi legionare*, prea grăbit după însăşi opinia autorilor. Cadenţa unui *marş* trebue să fie aceea de a putea *mărşălui*.

Toate acestea se petreceau către sfârşitul lunii Decembrie 1940. Personal nu am mai putut asculta discurile, întrucât procedeele timpului, cu confecţionarea matricelor de alamă, cerea timp îndelungat. Ori după câteva zile a întervenit aşa-zisa »rebeliune« legionară, punând capăt unui guvern ce funcţiona plin de fricţiuni şi contraste între generalul Ion Antonescu şi Horia Sima. Am prezentat Conducătorului Statului demisia din fruntea Radiodifuziunii.

Consideram pierdute sau distruse înregistrările noastre. Spre stupoarea mea, prietenul Ion Mării mi-a adus prin 1973, venind de la Paris, un mare disc cu marşurile înregistrate de mine, la care s'a adăugat »Cuvântul Căpitanului« şi alte cântece interpretate de Corul muncitoresc legionar. Am rămas consternat, pur şi simplu! Nu ştiu cine a reuşit a salva matricele de la distrugere, ducându-le în Apus în timpul ocupaţiei sovieto-comuniste. Evident, reproducerea mult alterată de timp şi împrejurări, este doar o palidă imagine a înregistrării iniţiale. Dar e singurul disc în ciruclaţie. Rămâne ca urmaşii, dacă timpurile vor permite, să elaboreze o interpretare superioară.

*

Aştern aceste rânduri la o vârstă înaintată, către apusul vieţii. Iată dece le atribui un caracter oarecum *testamentar*. Cum e şi natural, la vârsta mea se *priveşte în viitor cu ochii trecutului*. Evocările scrise simplu, lapidar, îmi dau şi astăzi fiorul evenimentelor deosebite. Actualmente sunt un ieşit din rânduri, un independent. Dar nu voi renega nicicând că în tinereţe am fost cuprins de vraja Mişcării Legionare. Nu am comis delicte sau infracţiuni la legile onoarei, nici atunci când

în fruntea Societăţii de Radio, controlam întreaga viaţă muzicală şi o bună parte din politica ţării. Eram atât de penetrat de necesitatea sacrificiului spre binele poporului, încât am început reformele cu mine însumi. Ca director general *aveam cea mai mare leafă din România,* – pe lună 200.000 lei, în timp ce ministrul Propagandei care tutela Radiodifuziunea, societate privată, *primea doar 34.000 lei lunar*. Toţi predecesorii mei se bălăciseră în fondurile publice. Din spirit de echitate mi-am redus salariul la 30.000 lei lunar, deci *sub* acela al ministrului Propagandei. Am chemat pe Nichifor Crainic, care era preşedintele Societăţii de Radio şi primea 90.000 lei lunar pentru o activitate redusă la zero, cât şi pe ceilalţi membrii ai consiliului de administraţie, şi le-am redus la toţi veniturile proporţional, echivalându-le cu noua mea leafă. Au acceptat, dupăce le-am explicat că este imoral ca să speculăm o instituţie de domeniu public. In acelaşi spirit anti-social, directorul general avea şi cea mai mare gratificaţie la sfârşit de an. Am suprimat-o definitiv, dând premii doar portarului şi modeştilor impiegaţi, pornind de la cei mici.

Când am plecat în misiune cu subdirectorul general inginer Ştefan Iacobescu în Germania şi Italia, consiliul ne-a votat o impresionantă sumă, spre a face faţă împrejurărilor. Dar pretutindeni am fost invitaţii guvernelor respective, încât înapoiaţi în România, am depus intactă în casa Societăţii de Radio, suma ce ne fusese destinată şi care ne aparţinea de drept. Consiliul de administraţie reunit în şedinţă extraordinară mi-a exprimat elogii, menţionând că decând e Ţara Românească nu se mai întâmplase un fapt similar. Am răspuns că noi legionarii militâm în numele unei alte mentalităţi şi că ceeace făceam eu în sectorul ce conduceam, practicau şi alţii în sfera lor de activitate, spre a da exemplul unei noui vieţi naţionale, sub semnul cinstei şi răspunderii personale.

Am interzis să se cânte de orchestre sau discuri, orice muzică compusă de mine, în afară de cântecele legionare. (Toate orchestrele lăutăreşti se înghesuiau să-mi interpreteze muzica, spre a-mi câştiga simpatia). Am redus apoi personalul instituţiei la strictul necesar. Societatea de Radio cu peste o mie de impiegaţi, devenise un fel de casă de toleranţă în timpul fostelor administraţii. Dacă vreo personalitate din viaţa publică, – miniştri, deputaţi, senatori, etc. – avea o amantă frumoasă, o gratifica numind-o într'o sinecură la Radio. Evident, erau şi mulţi funcţionari responsabili, ce munceau din greu.

Când în 1940 la Berlin am descins la Hotelul Kaiserhof, unde mi se rezervase un apartament de către guvernul german, au început des-de-dimineaţă să sosească ofertele, deoarece voiam să cumpăr un nou post naţional de emisiume. Mai toate fabricile de specialitate îmi ofereau *un comision* important, spre a le acorda preferinţa. Neobişnuit cu *şperţul,* am respins categoric propunerile, decizând a cumpăra aparatele postului naţional în Italia, la întreprinderea *Marelli* din Milano, unde m'am mulţumit a primi în dar o mică agendă şi un creion.

Poate că cetitorului i se vor părea lipsite de modestie cele afirmate, însă rog a fi crezut că totul s'a întâmplat aşa precum scriu, din via dorinţă de a schimba ceva în mentalitatea coruptă a ţării. Dacă ar fi trăit Codreanu, gândul meu fusese acela de a-i cere să mă numească primar în cel mai năpăstuit cătun din Maramureş, spre a-l transforma în sat model, precum făcuseră Ion Mihalache cu Topolovenii sau generalul Ion Manolescu cu Breaza. Nu visasem portofolii ministeriale sau mari posturi de comanda.

*

Adeziunea mea la Mişcarea Legionară poate fi explicată din mai multe puncte de vedere. Deşi născut la Bucureşti,

eram fiu de transilvăneni. Părinţii mei, foşti cetăţeni austro-ungari, fugiseră în Vechiul Regat de urgia stăpânirei maghiare, trecând pe jos graniţa în munţii Branului pe la Juvala. Tatal meu dobândise prin parlament cetăţenia română. Văzusem cu ochii mei în copilărie teroarea exercitată de autorităţile ungureşti asupra elementului românesc. Eram deci receptiv la lupta contra opresiunei şi îmbibat de setea de libertate. Apoi toată copilăria noastră se desfăşurase în spirit naţionalist. In clasele primare se instaurase organizaţia para-militară *Micii dorobanţi*, în care ni se inculca iubirea de patrie. Armata era venerată, demnă urmaşă a eroilor din Răsboiul Independenţei. Mai târziu, în 1916 ca cercetaş de răsboi, luasem parte activă la drama frontului de luptă, fiind trimis în Moldava la un spital de campanie, cu calitatea de instrumentar la sala de operaţie. Aş putea spune că nu am avut copilărie, trecând direct la adolescenţă, deoarece frontul de luptă spulberase privilegiile copilăriei. Recucerirea Ardealului ne insuflase tuturor un spirit de naţionalism exaltat. *Patria* şi *Libertatea* erau supremele aspiraţii.

Crescut în asemenea atmosferă, saltul la Legiune nu a fost lung. Intâlnisem acolo oameni decişi a lupta, un tineret necorupt, dornic de a se sacrifica spre binele ţării. Desigur că astăzi toate aceste elemente apar anachronice ori absurde. Azi se tinde la federaţii de State sau Continente. Dispare amorul de patrie.

Am întâlnit în Legiune figuri de legendă, fără egal. Au năvălit apoi şi uscături după victoria din 1940. Furtuna i-a împrăştiat pe toţi, ucigând pe cei mai buni. Cu ei în minte, am compus imnurile sau marşurile. Cântece de luptă, simple, spre a putea fi uşor reţinute de massa ţărănească sau muncitoare, evitând alteraţiile tuturor cântecelor de massă. Cu aceste melodii pe buze au pierit secerate de pistoale şi mitraliere

superbele figuri ale Mişcării. Cu aceste melodii pe buze au intrat dincolo de lume, mărşăluind spre marea apoteoză:

»Sfântă tinereţe legionară
Cu piept călit de fier şi sufletul de crin ...«

Este apăsător a supravieţui trecutelor glorioase întâmplări. Mă simt străin şi voi muri între străini.

»In sbor trec peste mine anii,
Departe 'ntre străini mă frâng ...«

Un cântec ce azi sună ca un adio.

ION MÂNZATU

Milano, 16 August 1978

RADU GYR

Suferință, jertfă și cântec

»Radu Gyr a fost poetul generaţiei noastre, poetul generaţiei legionare. Sub pana lui măiastră, aspiraţiile şi idealurile Mişcării s'au convertit în cea mai sublimă poezie . . . De la el au rămas Sfântă Tinereţe Legionară *şi* Imnul Moţa-Marin, *şi atâtea altele, în care şi-a găsit expresia neliniştile spirituale ale ţării între cele două răsboaie. Din cauza creaţiei lui poetice legionare a suferit mult sub toate regimurile. Inchis sub Carol, închis sub Antonescu, închis sub comunişti. A fost unul dintre cei mai persecutaţi oameni din România. Şi putea şi el să se retragă comod din luptă şi să pacteze cu inamicul, căutându-şi refugiu în cine ştie ce legaţie din străinătate. Niciodată n'a căutat nici cel puţin să se salveze peste hotare. Il lega familia, îl lega pământul ţării, îl lega destinul lui tragic. Era urmărit pentru crima de-a fi fost un mare poet – poate cel mai mare între cele două răsboaie – şi de a-şi fi pus talentul în slujba idealului naţional. El a jucat în România post-belică rolul ce l-a jucat înainte de Răsboiul Intregirii, Octavian Goga. [. . .] Pentru Mişcare, Radu Gyr rămâne poetul eternei tinereţi legionare.«*

(Horia Sima, »S'a stins Radu Gyr«, în: *Ţara şi Exilul* [Madrid], Anul XI, Nr. 9-10, Julie-August 1975).

Sunt amintiri de care nu ne putem apropia decât cu conduri de mătasă, amintiri pe care nu le putem pipăi decât cu mâini de beteală şi de sfioşenie.

Apropierea de aceste amintiri înseamă pietate, înseamnă îngenunchere.

Sunt iarăşi oameni de care voim a vorbi. Ai dorì să ai numai cuvinte pâlpâitoare, vii ca viaţa, înalte ca veacuri. Sunt caractere pe care încerci să le înfăţişezi într'o conferinţă sau în scris, dar regreţi că frazele tale nu pot fi turnate din bronz, rupte din cremenea munţilor, sau alteori culese din foşnetul adânc al pădurilor. Şi sunt evenimente, întâmplări, ce capătă în sufletele unde amintirea le aşează, sfinţenie de evanghelie, cădelniţare gravă, permanenţă de imn şi de icoană. Ele alcătuesc în noi fondul sufletesc muzical de reculegere solemnă, stare de rugăciune lăuntrică.

Mărturisesc că mă apropii cu sfiiciune de amintirile din lagăr; camarazii noştrii care au căzut pentru marea biruinţă legionară, au dat lagărului valoare de rugăciune şi frunte înaltă de catapeteasmă.

Incerc, rând pe rând, starea de pietate, de reculegere, de imn, de îngenunchere, când caut să evoc câteva din dramele vieţii noastre din lagăr şi în deosebi când caut să conturez în schiţe sumare unele din marile figuri legionare care au luminat zidurile reci şi mohorîte ale aşa-zisului »domiciliu obligatoriu«.

Dacă un Alexandru Cantacuzino, un Vasile Cristescu, un Bănică Dobre, sau un Niculăiţă Totu, au dăruit lagărului dinamica eroică, făcând din el tranşeu şi redută legionară, în

schimb inginerul Gheorghe Clime sau Traian Cotigă, au adus aici larga şi frământătoarea înţelegere umană din vibraţia caldă a sufletului lor, marea capacitate de dragoste camaraderească de care vorbea Căpitanul, făcând din lagăr o splendidă comuniune sufletească, o minunată verigă de aur care ne lega pe toţi la un loc.

Dacă un Nae Ionescu şi un Mihail Polihroniade, prin luciditatea gândirii lor, prin adâncirea viziunii istorice, prin arhitectonica unei concepţii masive şi prin sudarea perfectă a liniei legionare cu dialectica sobră şi echilibrată şi cu adâncimile unei reale culturi, au dăruit lagărului o înaltă ţinută intelectuală, făcând adeseaori din el o Universitate legionară, unde erau solemn audiate prelegeri grele de conţinut, în schimb un Iordache Nicoară şi un Victor Puiu Gârcineanu, au lărgit lagărului zările lui de spiritualitate creştină, i-au dat acea tulburătoare sfinţenie de martiri, de mucenicie modernă, unde demnitatea eroică şi resemnarea creştină se topeau într'o atitudine nouă, copleşitoare, făcând din lagăr biserică şi drum spre mântuire.

Redută, difuzare de dragoste camaraderească, eroism, suferinţă, Universitate legionară, biserică, aceste au fost lagărul. El a trecut succesiv prin aceste mari etape sufleteşti, deveni din puşcărie o treaptă de nobleţe morală şi din detenţiune politică, blazon şi medalie.

Acestui lagăr, cu dramele şi camarazii din el, îi aduc toată starea mea de rugăciune, tot cântecul meu interior, care niciodată nu se va împlini în cuvinte.

Pentru a putea mai bine să înţelegi ce a fost lagărul şi a pătrunde mai plin în cunoaşterea lui, vă rog să-mi îngăduiţi a vă desemna la început evenimente uitate de unii, vii încă pentru alţii. De aici veţi desprinde şi unele semnificaţii străine multora. Veţi înţelege adâncimea prigoanei, marele ei sens moral pe care i l-au dat Căpitanul şi Legiunea.

Foarte mulţi dintre acei care au asistat ca spectatori pe marginile tragediei legionare, au avut impresia că lagărele şi puşcăriile din cursul anilor 1938–1939, prelungite până după sărbătorile Paştelor lui 1940, au fost numai instrumente de tortură şi de extirpare în mâinele lui Armand Călinescu şi ale complicilor săi. In realitate lagărele şi temniţele legionare, au fost acceptări, au fost primiri voluntare de osândă. Lagărele au fost acceptate, consimţite. Adică a vrut Căpitanul, ca legionarii să treacă în drumul lor spre biruintă prin acest mărăciniş amar, prin aceste prigoniri însângerate, iar legionarii înţelegându-i gândul şi simţindu-i ordinul pe care nu-l rostise cu buze omeneşti, au acceptat fără nici o şoaptă de împotrivire osânda, ştiută de mai înainte şi integral consimţită de către Căpitan.

Da, încă din Februarie 1938, Căpitanul ştia ce va veni şi alesese martiriul. Avea putinţa să părăsească Ţara, să se salveze, să înlăture prigoana şi să refuze osânda adevărată.

Toţi care eram în jurul lui în acea vreme, ştiam acest lucru, dar Căpitanul n'a vrut să plece, a ales Crucea, a respins punţile subţiri peste prăpastie şi a pornit de-a-curmezişul ei. A dispreţuit drumul ocolit al biruinţei comode, a vrut pentru el şi camarazii lui, mucenicia. In profunda împăcare de cuget, a acceptat răstignirea pe care ar fi putut să o evite. Fiindcă ştia că numai răstignirile dau învieri. A cules spinii, a întins mâinele adunând rănile, primind cuele.

*

La sfârşitul lui Martie 1938, presa slugarnică în slujba lui Armand Călinescu, pregătea terenul. In editoriale speciale, culese în zeţării cu litere groase, gazetarii faimoşi cereau stârpirea »anarhiei legionare« şi internarea lor în depărtările sterpe ale Insulei Şerpilor. Ziarele concurau în propuneri savante. Fiecare sângerând o rană tainică a unei tendenţiuni

politice, fiecare inventând o satanică inventivitate în surghiunul destructiv pe care îl propovăduiau acolo în pustiu, pe pietrele arse, sub vântul de foc al morţii.

Ne dam seama ce ni se pregăteşte. Căpitanul o ştia însă mai bine decât noi. Disolvase partidul *Totul pentru Ţară*, compartimentul politic al Mişcării Legionare şi ne dase ordin de mare linişte şi aşteptare. Cu braţele larg deschise, se aşezase dealungul Crucii, alegând jertfa ca singura călăuză spre biruinţa totală.

La 14 Aprilie 1938, l-am văzut pentru ultima oară la Casa Verde.

Fără cuvinte, i-am cerut numai din ochi, un răspuns la întrebarea care ne ardea pe suflet. Ne-a privit adânc şi senin. Era în ochii lui laolaltă resemnare, vis şi conştiinţă a unei mari fericiri viitoare.

Un zâmbet uşor abia îi lumina obrazul . . . Acesta îi fusese răspunsul, căci privirea spunea: *»Acceptă totul, acesta este drumul ...«*

Era consimţirea, profund înşurubată în spirit, a crucificării totale, şi era totodată viziunea senină a învierii supreme a Neamului.

In noaptea de 16 – 17 Aprilie s'au operat arestările.

Din primul moment Căpitanul a fost separat de ceilalţi legionari. Pe el, l-au dus spre infama judecată şi nemai pomenită tortură pe lespezile umede ale Jilavei, pe noi ceilalţi în lagărele de sârmă ghimpată ale Ţării.

Izolându-l pe Căpitan, tehnica celor ce voiau să ne distrugă, ne-a fragmentat în trei lagăre. Unul la Mânăstirea Tismana, pentru legionarii din Bucureşti. Altul la Mânăstirea Bistriţa din judeţul Vâlcea, unde fuseseră aduşi camarazii din Ardeal, Muntenia şi Moldova-de-Jos, dar care n'a fiinţat decât trei zile, fiind transferat la Miercurea-Ciuc. Al treilea lagăr, creat pentru legionarii moldoveni, bucovineni şi basarabeni,

era la Mânăstirea Dragomirna, lângă Suceava. Impărţirea legionarilor în aceste trei lagăre n'a fost decât provizorie, căci după o lună de zile la 14 Mai 1938, lagărele s'au contopit într'unul singur la Miercurea Ciucului. Unificarea lagărelor a pornit din hotărîrea lui Armand Călinescu de a concentra toate căpeteniile legionare într'un unic »domiciliu obligatoriu« în vederea selecţionării. Selecţionarea nu era altceva decât împărţirea legionarilor în mai multe loturi, care urmau să plece succesiv în faţa tribunalului militar pentru condamnări dozate »pe categorii«.

Planul condamnărilor pe loturi nu s'a realizat însă în întregime. A fost întocmit numai un prim lot de deţinuţi în frunte cu dl inginer Clime, expediat la Bucureşti şi judecat. La loturile următoare s'a renunţat în urma evadării din tren a lui Alexandru Cantacuzino şi a lui Vasile Cristescu, evadare întâmplată în timpul transportului primului lot de camarazi de la Ciuc la Jilava.

Tismana

Să-mi fie îngăduit să mă întorc cu gândurile la detenţiunea din lagărul tisman, unde după cum am spus au fost duşi în preajma sărbătorilor Paştelui, legionarii bucureşteni, printre care mă aflam şi eu.

Mânăstirea era rece şi gravă. Avea asprimea unei cetăţi de odineoară şi o atmosferă de elegie reţinută, încleştată. Sus pe stânca unde era zidită, se rezima de un cer de leşie şi osândă. Vremea era ploioasă, potrivnică. Nu ştiu dacă ne-am bucurat de câteva luminişuri solare, în cele patru săptămâni petrecute acolo.

Inchişi în camerele jilave ale Mânăstirei, lăsându-ni-se numai o mohorîtă curte interioară, cu toate zările astupate de

zidurile severe ce isbucneau spre cer, detenţiunea se înăsprea virtuos calculată pe fiecare zi. Indesirea posturilor de pază jandarmereşti, restricţie alimentară, suspendarea bruscă a corespondenţei cu familia, refuzul asistenţei medicale şi altele, ne conturau din a doua săptămână a internării, regiumul la care urma să fim supuşi.

Se aflau aici în lagărul de la Tismana: inginer Gheorghe Clime, ridicat grav bolnav din sanatoriu de la Bucureşti, Alexandru Cantacuzino, Niculae Totu, Traian Cotigă, Bănică Dobre, Mihail Polihroniade, inginer Eugen Ionică, inginer Aurel Serafim, prof. Sima Simulescu, prof. Vasile Cristescu, Gheorghe Apostolescu, părintele Duminică Ionescu, avocat Alexandru Cristian Tell, Dr. Paul Craja, macedonenii Mircea Goga şi Supilla, toţi căzuţi în sfânta luptă legionară mai târziu fie în temniţa de la Râmnicu Sărat, fie în lagărul de la Vaslui, fie într'o cameră de la mansardă, plin de sânge şi ciuruit de gloanţe, aşa cum a căzut Vasile Cristescu. Dintre cei rămaşi în viaţă, care au putut să vadă cu ochii lor lumina mântuirii legionare, se găseau la Tismana, dl prof. Ion Zelea Codreanu, dl ing. Virgil Ionescu, Şerban Milcoveanu, prof. univ. Radu Meitani, prof. Paul Gălăşeanu, Ion Mânzatu, colonel Ştefan Zăvoianu, avocat Vergatti, Petre Bolintineanu, pictor Alexandru Bassarab, avocat Runcanu, Ion Dobre, gazetarul Ion Diaconescu, preoţii Georgescu-Edineţi şi Mihăilescu Gorgani şi încă mulţi alţi camarazi.

Săptămâna patimilor şi zilele de Paşte, au avut pentru noi o miresmă amară de mătrăgună, un gust sălbatec de poamă veninoasă.

Boala d-lui inginer Clime se agrava zi de zi şi vestea strecurată în lagăr a primei condamnări de şase luni în procesul deschis Căpitanului de Nicolae Iorga, au fost burghiuri de foc răsucite în inimile tuturor camarazilor. Inginerul Gheorghe

Clime zăcea sub pătura vânătă, în patul cazon de fier, fără a putea să facă o singură mişcare din cauza unor atroce dureri renale.

Camera de suferinţă şi tristeţe era o încăpere tristă, strâmtă şi întunecoasă unde alături de patul d-lui Inginer se mai găseau şi paturile camarazilor preot Duminică Ionescu, prof. Paul Gălăşeanu, Dr. Şerban Milcoveanu şi al celui ce vă vorbeşte acum.

Dl Clime cum i se spune şi astăzi de către noi acelui admirabil răspânditor de dragoste legionară şi înţelegere umană, primea groasnicul chin al boalei care îi sfâşia rinichii, cu o heruvică împăcare, cu o stăpânire de sine care uimea. Inălţat deasupra suferinţii sale, el era numai un mare cântec de iubire camaraderească, o harfă care despletea duioşie şi lumină în cuvinte şi în gesturi.

Sub sprâncenele stufoase, sbârlite haiduceşte, pâlpâia bunătatea şi suprema-înţelegere. Viteazul de pe câmpiile Spaniei, cel care înfruntase cu aceeaşi uriaşă seninătate alături de Moţa şi de Marin, aprigile suferinţe ale răsboiului armoniza într'un sunet rotund, unduitor şi darnic, eroismul cu tandreţea, dârzenia şi linia unei desăvârşite frumuseţi sufleteşti, freamătul stejarului în limpezimea luceferilor autumnali, sborul despicător al pajurii carpatine, cu beteala melodiosă a apelor de şes. Inginerul Gheorghe Clime a fost nu numai întruchiparea virtuţilor legionare, ci în acelaş timp unul din rarele piscuri omeneşti cu altitudine de dragoste şi comprehensiune de viaţă.

Detenţiunea de la Tismana, s'a aflat permanent sub dominaţia lui sufletească. Serile, târziu sub tremurarea sfioasă a unei mizere lămpi de gaz, camaradul Ion Mânzatu, îi cânta d-lui inginer Clime la rugămintea sa, romanţe de dor şi amintire. Cântecul îi fâlfâia luminile tandre şi triste şi ne curgea pe mâini şi pe obraji ca o şuviţă de aur cald.

Ochii Inginerului pâlpâiau ciudat, fruntea lui luminà dintre perne. In Vinerea Mare, înainte de Paşte, s'a furişat în lagăr ştirea condamnării Căpitanului la şase luni închisoare. Vestea ne-a ars mai întâiu inimile cu pucioasă fierbinte. O respingeam. Vestea nu o puteam primi. Nu puteam admite o asemenea mişelie, atâta ticăloşie sub masca justiţiei. Ne-a liniştit tot dl Clime. Căpitanul voise aceasta. El alesese de bună voe răstignirea. Era linia legionară. Nu numai acceptată, dar şi hotărîtă de el. Paştele a trecut cenuşiu. Veşti nu mai puteau sosi de afară, corespondenţa ni se interzisese. In epoca aceea camaradul Mânzatu şi cu mine am lucrat **Imnul Biruinţii Legionare**, el muzica iar eu cuvintele*:

Venim cântând din închisori,
Biruitori,
Biruitori.
Duhul martirilor eroi
Stă peste noi.
Din suferinţe şi din spini
Se aprind lumini.

Din rănile noastre
Cresc glorii de legionari
Şi 'n ceruri albastre,
S'aprind ca nişte flăcări mari.
Din bezna cumplită,
Din ocna 'n care a suferit,
Spre altă ursită
Se 'nalţă Neamul desrobit . . .

Organele jandarmereşti ale lagărului ne refuzau asistenţa medicală.

* Mică eroare de dată şi loc: Cântecul a fost compus în luna August în lagărul Miercurea-Ciucului (Nota editorului).

Indelunga suferinţă a d-lui Clime n'a fost vegheată în tot acest timp, decât de camarazii medici Paul Craja, Milcoveanu şi Valer Neagoe aflaţi cu noi în lagăr, dar care nu aveau nici medicamentele nici aparatele medicale necesare.

La rândul meu, bolnav de congestie pulmonară şi totodată într'o groaznică criză apendiculară, am fost evacuat ca o imensă favoare făcută scriitorului, pentru trei zile la spitalul din Târgul-Jiu.

Aruncat într'o cameră izolată, sub supravegherea de fiecare clipă a carabinelor a doi plutonieri de jandarmi, aşezaţi în neclintire pe scaunele din faţa patului meu, nu am primit în acest interval o singură intervenţie medicală, un singur medicament.

In cea de-a treia zi, am cerut răcnind, să fiu dus înapoi în lagăr, ceeace s'a admis în grabă.

La 7 Maiu ni s'a permis să ne viziteze familiile, ca o excepţională îngăduinţă, comunicându-se că aceasta va fi singura vizită primită în tot cursul detenţiunii noastre.

Sub aspra veghe jandarmerească, au venit părinţii unora, sau soţiile altora, percheziţionaţi şi scotociţi prin toate buzunarele.

Intrevederea n'a durat decât un sfert de ceas, în prezenţa rigidă şi autoritară a plutonierilor şi a maiorului de jandarmi. Scene sfâşietoare s'au petrecut. Lacrimile mamelor şi soţiilor, tânga scâncită a copiilor, tremurau sub zâmbetul liniştit, de resemnare, al camarazilor care şi-au înnăbuşit în ei emoţia şi drama.

La despărţire, ruperea de cei dragi – smulgerea de viaţă – a fost pentru legionari un greu examen. L-au trecut însă uluitor de frumos. Mimeni n'a abdicat din demnitatea legionară, nimeni nu a articulat un singur cuvânt de jale, nimeni nu a lăsat să-i mustească un strop de lacrimă de sub pleoapă. Toţi camarazii arătau numai o imensă încredere în viitor, o credinţă

de granit în victoria supremă. O surdină de argint cădea pe durerea lor lăuntrică, ca o nobilă biruinţă a legionarului strălucea asupra omului.

Alexandru Christian Tell îşi adora mama. Nici o tremurare a genei însă, nici o umbră fluturată pe obraz... I-a şoptit doar cuvinte de îmbărbătare, de mândrie înaltă, de sfidare a primejdiei.

Peste câteva zile, ne-au pornit între baionete, de la Mânăstirea Tismanei. Lagărele se contopeau într'unul singur, cel mai aspru, cel mai rafinat conceput ca tehnică de detenţiune, lagărul de la Miercurea Ciucului.

Acest lagăr, trebuia după concepţiunea celor ce ni-l pregătiseră, să ne îngenuncheze total în definitivă înfrângere, sau să ne macine până la spulberarea fizică, până la lichidarea vieţilor noastre, sau să constitue centrul de alimentare, pe alături, a proceselor ce se pregăteau în afară. In cele aproape şapte luni petrecute la Ciuc, n'am fost cu toţii decât cobăii experienţelor sadice ale lui Armand Călinescu. Nu-i reuşea o metodă, aborda o alta şi mai draconică şi mai îmbibată de satanism. Zidul reţelelor ghimpate, din jurul lagărului, ajunsese cu vremea la opt metri adâncime. Atitudinea păzitorilor, a »temnicerilor« – cum îi numea dl prof. Codreanu –, devenea din ce în ce mai agresivă, mai provocătoare. Interzicerii vizitei familiilor, i-au urmat rând pe rând, prohibirea alimentelor sau medicamentelor trimise sau cumpărate din afară, suspendarea riguroasă a corespondenţelor, oprirea tutunului, micşorarea treptată a raţiei zilnice, reducerea petrolului lampant pentru iluminatul dormitoarelor, refuzul ajutorului medical şi altele.

Reduşi la mâncarea searbădă de cazan, ne-având dreptul să primească o singură scrisoare şi să-şi procure o singură carte sau un ziar, cetitul era cu desăvârşire interzis, legionarii au suportat în pretinsul »domiciliu obligatoriu«, un regim

mult mai sever decât acela al muncii silnice pe viaţă. Intr'adevăr, detenţiunea muncii silnice pe viaţă, prevede în regulamentele ei, dreptul condamnatului la o vizită şi la o scrisoare pe lună, posibilitatea de a i se aduce din când în când hrana şi medicamente de către familie, şi îngăduinţa de a i se da tutun şi chiar cărţi, după conduita lui.

Regimul lagărului de la Miercurea Ciuc, din vara şi toamna anului 1938, excludea toate aceste elementare drepturi umane şi rezuma totul la o nemai pomenită detenţiune.

In schimb se înţeseau în lagăr sancţiunile împotriva camarazilor, pentru fiecare cântec cântat de dorul Căpitanului, pentru fiecare inofensivă şezătoare ţinută între camarazi, pentru fiecare conferinţă ştiinţifică făcută de prof. Nae Ionescu, sau pentru nevinovate distracţii în dormitor, seara, cu o glumă strecurată de Ion Mânzatu, ori de Ion Dobre, sau cu o romanţă şoptită de Dorin Hasnaş ori de Barbu Sluşanschi... Se înteţeau în acelaş timp, »apelurile« şi »controlul« pe dormitoare şi spionajul jandarmilor în interiorul lagărului.

La venirea noastra a »Tismănenilor« la Ciuc, lagărul era aproape plin. Un alt grup de »bucureşteni« fusese adus aici, în vreme ce noi ne găseam încă la Tismana şi sporit cu camarazii ardeleni, cu legionarii din Muntenia şi Moldova-de-Jos, evacuaţi de la Mânăstirea Bistriţa unde stătuseră numai trei zile. Odată cu noi, a sosit la Ciuc şi grupul camarazilor bucovineni şi basarabeni, deţinuţi până atunci în lagărul de la Dragomirna.

Printre »Bucureştenii« găsiţi de noi la Ciuc, erau Gheorghe Furdui, Virgil Rădulescu, ing. Voicu Popescu, Victor Puiu Gârcineanu...

Ardelenii erau reprezentaţi prin bădia Corneliu Georgescu, căpitan Emil Şiancu, Victor Silaghi, Traian Trifan, Gherasim Pârva...

In fruntea Moldovenilor, a Bucovinenilor şi a Basarabe-

nilor care își făcuseră primul stagiu la Dragomirna, se aflau bădia Ilie Gârneață, Vasile Iasinschi, prof. Barbu Slușanschi, Mille Lefter, Sergiu Florescu, prof. univ. Dimitrie Găzdaru, George Macrin, prof. Constantin Zoppa.

La parterul clădirii lagărului – o veche școală ungurească de agricultură –, într'un dormitor mai mic, am găsit instalați cu tot »confortul« de lagăr, adică paturi cazoane, pături cenușii, lămpi de gaz, mesuțe de lemn rudimentar lucrate, pe camarazii: avocat Aurel Ibrăileanu din Galați, Dorin Hasnaș din București, preot Vasilian din Tulcea, avocat Victor Bărbulescu din Râmnicu Vâlcea și prof. Stan Șerban din Galați.

Alături de acest dormitor care purta numărul trei, ne-am așezat noi, câțiva »Tismăneni« dintre care cei mai buni, au căzut mai târziu, pe câmpul de onoare legionar. Prin ei *dormitorul* 4 de la Ciuc, a căpătat o stemă înaltă și a rămas faimos în povestea amară și tragică a detențiunii din 1938. Eram acolo, pat lângă pat, zece camarazi: Alexandru Christian Tell, Mihail Polihroniade, Virgil Ionescu, Petre Bolintineanu, eu, Nicolae Totu, Traian Cotigă, Radu Budișteanu, Ion Diaconescu și Nicolae Runcanu. Patru dintre aceștia, au primit pe tâmple aureola de martiri și au trecut cu pași de flăcări și de azur, în legendă.

In vecinătate, tot la parter în *dormitorul 7*, se adunaseră în bună și veselă camaraderie, Alexandru Cantacuzino, Vasile Cristescu, Șerban Milcoveanu, Nellu Mânzatu, Radu Meitani, Sandu Vergatti, Gheorghe Istrate – șeful Frățiilor de Cruce –, Alexandru Bassarab, Mihail Livădaru și Ion Dobre.

In *dormitorul 6* stăteau Comandanții Bunei Vestiri.

In serile adânci și tămâioase de început de Iunie, cu lună multă vărsată ca din ciuture de argint, peste rețelele și posturile fixe ale lagărului, *dormitorul 4* ținea șezători literare și muzicale, la care erau invitați Comandanții Bunei Vestiri și camarazii din *dormitorul 7* și 2. Nellu Mânzatu ne cânta

romanțele lui, cu un meșteșug pe care numai el îl cunoștea. Dorin Hasnaș și Barbu Slușanschi, ne învăluiau în melancolia mediteraniană a unor *canzoni* napolitane, Mișu Polihroniade și Alexandru Tell, stimulau coruri de romanțe vechi românești și străine, iar eu recitam versuri scrise în lagăr.

A doua zi ne pomeneam, ca sancțiune, fie cu noi restricții alimentare, fie cu cine știe ce ingenioase și proaspete măsuri luate împotriva internaților.

Tismana trăise sub lumina caldă a sufletului d-lui Clime. Ciucul trăia acum sub eroismul lui Alexandru Cantacuzino, Bănică Dobre și Vasile Cristescu, sub blăjinătatea de Christ a bădiei Ilie Gârneață și sub verva *dormitorului 4* stimulată de Mihail Polihroniade, Alexandru Tell și Neculai Totu.

In dormitorul nostru, scânteia logica admirabilă, profunda cunoaștere politică și strălucitoarea dialectică legionară a lui Polihroniade, exploda glasul moldovenesc și voioșia robustă a lui Neculai Totu; unduia dragostea legionară a lui Traian Cotigă alături de sobrietatea gândirii lui de adâncă omenie; impresiona calmul desăvârșit a lui Alexandru Tell; se reliefau spiritul echilibrat și înțelepciunea inginerului Virgil Ionescu și ne cuprindeau pe toți, robustețtea vervei și generozitatea lui Petrică Bolintineanu.

Un oaspe care ne vizita des, simțindu-se foarte bine la noi, Bănică Dobre, acel minunat uriaș cu suflet de copil, eroul bărbos rănit în tranșeele Spaniei, admirabilul camarad cu ochi calzi și umezi de ciută, tulburător amestec de crâncenă vitejie și splendidă naivitate, oricând gata să se lupte cu un batalion de jandarmi și pururea îndrăgostit de genele unei fete, iubită în taină și rămasă departe, în Bucureștii unei alte vieți.

La 19 Iunie 1938, »lotul« d-lui inginer Clime, a pornit sub baionete, spre Jilava și spre condamnarea la șapte ani închisoare. Din acest lot făceau parte pe lângă alți camarazi, Bănică Dobre, Neculai Totu, Alex. Cantacuzino, Vasile Cristescu,

Mihail Polihroniade, Traian Cotigă, Alexandru Christian Tell, Dr. Paul Craja, ing. Aurel Serafim, Eugen Ionica, Gh. Apostolescu, Sima Simulescu, ing. Virgil Ionescu, Şerban Milcoveanu, Gheorghe Furdui şi Gheorghe Istrate.

In *dormitorul 4*, despărţirea de dragii camarazi, trimişi spre o judecată mârşavă şi spre celulele de mucenici şi moarte ale temniţei din Râmnicu Sărat, a fost una din cele mai sguduitoare drame. Cei care plecau, păstrau cu toţii o mare linişte, o largă seninătate în priviri.

Acceptau împăcaţi răstignirea. Noi, cei care rămâneam, eram în schimb neliniştiţi, profund agitaţi, călăuziţi de presimţiri întunecoase. Mâinile s'au încleştat într'un rămas bun camaraderesc, îmbrăţişerile frăţeşti au topit sufletele laolaltă şi au făcut tâmplele să svâcnească într'o singură bătae, Totu şi Polihroniade au cerut lui Nellu Mânzatu să le şoptească cu timbrul lui cald şi grav, cântece de dor şi de vis . . .

Au plecat în cântece şi în salut legionar, sub privirile crunte ale temnicierilor ce-i aşteptau după reţele. Peste cântecele şi îmbrăţişerile noastre însă, aripa zimţuită a morţii şi duhul ei, ca un vânt ciudat şi ferbinte.

Tot atunci am primit şi vestea copleşitoare, a condamnării Căpitanului la zece ani muncă silnică, pentru »trădare« şi »anarhizare« a ţării.

Numai după câteva zile, s'a răspândit în tot lagărul ca fulgerul, ştirea evadării din tren, a camarazilor Vasile Cristescu şi Alexandru Cantacuzino.

O mare satisfacţie se citea pe figurile tuturor legionarilor. Detenţiunea s'a înăsprit însă şi mai mult.

O nouă tehnică intervenea acum: izolarea de viaţă, de lume încetase cu vremea, de-a mai fi o suferinţă vie permanentă. Aveam cu toţii sentimentul că locuim un ostrov, un fragment de pământ limitat, salvat ca prin minune dintr'un cataclism mondial, unde toată cealaltă viaţă pierise. Dincolo

de noi şi de prezenţa permanentă a spiritului Căpitanului în mijlocul nostru, nu mai exista aşadar, nimic. Ne rupsesem de toate darurile, de toate chemările vieţii şi a familiilor noastre. Locuiam mica noastră insulă legionară, mica noastră planetă, dincolo de care începeau numai bezna şi abisul.

Dorul şi dragostea de lume amurgiseră în noi. Simţămintele acestea se anulau, se disolvau cu încetul. Peste ele, isbucnea năvalnică, solară, camaraderia. Camaraderia, înălţată la gradul de unica valoare morală, de ţinta supremă a realizării noastre sufleteşti . . .

In Mai 1938 şi în Iunie din acelaş an, dorul de viaţă ardea încă în inimi, pentru ca la începutul toamnei, schimbarea de tonalitate sufletească să se petreacă, lăsând loc sunetului major al sentimentului de camaraderie.

Pentru epoca în care vibram de toate dorurile lumii, romanţa *Vânt de seară*, cu muzica lui Ion Mânzatu şi cuvintele mele, este reprezentativă:

Cântecul Căpitanului

In ţara cu mănoase lanuri
Restrişti căzură şi blestem.
Plâng triste pasările 'n ramuri
Codrii se frâng şi ape gem,
Că 'n temniţa cu ziduri grele,
Stă Căpitanul ferecat;
In ocna lui, printre zăbrele,
Nici cer nici stele nu străbat.

Refren: Căpitane, Căpitane,
Neamul plânge cu amar;
Căpitane, Căpitane,
Ţara mi te chiamă iar.

Au tras la uşă, drugi, zăvoare
In beci de piatră sub pământ
Cuţit e gerul, lanţul doare
Şi pare temniţa mormânt.
Stă în nedreaptă, grea osândă,
Drag Căpitan de legionari.
Vin temnicerii răi la pândă,
Şi-l chinuesc ca pe tâlhari.
Refren

Dar dece-mi zace 'n suferinţă
Şi 'n ger viteazul Căpitan?
E pentru sfânta lui credinţă
Şi pentru sfântul lui alean.
L-au asvârlit în închisoare
Ca să mi-l frângă chinul greu;
C'a vrut din neam să facă soare,
Din ţară, verde curcubeu.
Refren

Ard ochii lui în bezna rece
Ca doi luceferi mari, verzui;
Prin gândul lui un viscol trece
Ca Oltul fierbe gândul lui . . .
Spărgând robii şi închisoare,
Peste furtunile de-acum,
Sub pas de fulger şi vâlvoare
Să calci năpârcile din drum.
Refren

Ascultă plânsul, Căpitane,
Te chiamă dragii legionari.

Din pumnul greu tu fă ciocane
Şi sfarmă zidurile tari:
Cătuşa sparge-o, lanţul frânge
Şi mergi pe veac biruitor . . .
Refren

In toamnă, eram cu toţii arhitectonizaţi în noua noastră ordine sufletească, din care se elimina cântecul de sirenă marină a vieţii.

Furioşi, derutaţi de calmul desăvârşit, uluiţi de linia morală pe care se aşezaseră »deţinuţii«, exasperaţi de liniştea solemnă cu care profesorul Nae Ionescu îşi ţinea lecţiile universitare în faţa noastră, transformând lagărul în elita intelectuală şi zidurile triste ale dormitorului sever, în academie.

Colaboratorii lui Armand Călinescu, au adoptat o altă metodă. Au început în doze zilnic sporite, să reinjecteze lagărului dorul de viaţă: câte o scrisoare primită de către un camarad, o vizită din familia »uitată« aproape, strecurată savant printre reţele, un petec de ziar, lăsat ca din greşeală pe masa din bucătărie, ridicarea pentru câteva zile a interzicerii tutunului, îngăduinţa de a primi, în rezumat: restabilirea ingenioasă, satanic chibzuită a contactului cu viaţa.

A fost atunci o teribilă luptă lăuntrică, în fiecare din noi. O sbatere profundă şi însângerată, din care a ieşit însă din nou învingătoare linia legionară. Nae Ionescu, domina lagărul, cu formidabila lui linie de gândire şi de scrutare a evenimentelor, cu prestigiul cu care bolnav, suporta suferinţa, cu demnitatea şi nobleţea cu care întâmpina toate şicanele jandarmereşti şi toate rigorile cumplite ale lagărului.

In acel timp lagărul îşi înregistra mai departe, dramele lui fierbinţi, clocotitoare, sub zăpada liniştii cu care erau totuşi consimţite de legionari.

Astfel într'o dimineaţă, a venit în preajma sârmelor ghimpate, soţia camaradului Herghelegiu, ţinând de mână un copilaş înnecat în lacrimi. O priveam încremeniţi, în vreme ce jandarmii o goneau ameninţând-o cu armele şi împiedecau pe sărmanul tată să meargă să-şi îmbrăţişeze copilul. A sosit apoi vestea tragică a sinuciderii soţiei unui camarad care nemai putând îndura despărţirea de el, alesese moartea.

In lagăr, au reînceput să fie aduşi camarazi din afară, arestaţi de curând. Printre aceştia erau: Mircea Eliade, Iordache Nicoară; cu ei se strecurau ştirile despre masivele condamnări de legionari din toate părţile ţării. Febra cuprindea lagărul, pentru câtva timp, dar calmul şi încrederea biruiau din nou în suflete.

PARTITURI MUZICALE

IMNUL TINEREȚEI LEGIONARE

Cuvintele Radu Gyr — Imn-Marş — Muzica Ion Mânzatu

Marciale

Tenor I şi II

Bas I şi II

Sfân-tă ti-ne-re-țe le-gio-na-ră cu piept că-lit de fier__ şi su-fle-

tul de crin lu-reş ne'n-frâ-nat__ de pri-mă-va-ră, Cu frun-tea ca un ie-zăr car-pa-

tin!__ Cu bra-țe-le su-im in soa-re Ca-ta-pe-tez-me pen-tru veac__ Le zi-

dim din stânci__ din foc, din ma-re, Şi dârz le ten-cu-im__ cu sân-ge Dac__

ff

Gar-da Că-pi-ta-nul ne preschimbă'n şoimi de fier! Ța-ra Că-pi-ta-nul şi Ar-

ff han____ ghe-lul din

han-ghe-lul Ar-han-ghe-lul din cer.

han____ ghe-lul din cer__

CANTECUL EROILOR MOȚA - MARIN

Versuri Radu Gyr

Muzica Ion Mânzatu

mf Marciale

Tenor I și II

Bariton Bas

Sunt ru-guri și fla-cări E Spa-ni-a'n scrum Gloan-țe-le cad in al-tar In

ne-gre-le șan-țuri cu sân-ge și fum Plo-uă cu schi-je și jar Dar sub o-bu-ze

gloan-țe și spu-ze Par le-gio-na-rii niș-te munți Ră-ni-tă'n za-re Cru-cea le-a-pa-re

Și ce-ru-i mân-gâ-e pe frunți

f Refren

Noap-tea'n tran-șeu le-gio-na-rii In

Și ce-ru-i mân-gâ-e pe frunți Pe frun-te

ploa-ie își fac ru-gă-ciu-nea Min-tea lor tre-ce frun-ta-rii Și'n gând li se-a-prin-de Le-

giu-nea Și văd Că-pi-ta-nul și Ța-ra Cu sfântu-i Destin le-gio-nar Cer

I II III

Cer de pe cer

LA LUPTĂ, MUNCITORI!

Versuri: RADU GYR

Muzica: ION MÂNZATU

Cald majestos

Vocea I.II

Vocea III (ad. libit)

1. In tru-dă ne-am zbă-tut și'n u-mi lin-ță, Ti-ra-nii pâi-nea ne-au lu-

-at, des-tul ne-am încleș-tat în su-fe-rin-ță, cu Nea-mu'n treg am sân-ge-

-rat! Din greu și as-pru vu-et de cio-ca-ne, în-co-voi-ați de

foa-me și ne-voi, din zgu-ră de fur-na-le și ca-za-ne

flă-mânzi ne ri-di-căm și goi! La

f REFREN *cu înflăcărare*

lup-tă! mun-ci-tori! Ve-

-niți Le-giu-nea ne a-du-nă! La lup-tă, mun-ci-tori! Ve

- niți în crân-ce-na fur - tu - nă! la lup - tă mun-ci - tori! Zi -

dari de vea-curi vi - i - toa - re! cu frun-ți - le în soa - re ne'nal-

soa re, munci tori,

I. II. III.

- țăm bi - ru - i - tori! 2. 3. - tori! FINE

mf

I.

In trudă ne-am sbătut și'n umilință,
Tiranii pâinea ne-au luat...
Destul ne-am încleștat în suferință,
Cu Neamu'ntreg am sângerat!...
Din greu și aspru vuet de ciocane,
Încovoiați de foame și nevoi,
Din sgură de furnale și cazane
Flămânzi ne ridicăm și goi.

Refren

La luptă, muncitori!
Veniți, Legiunea ne adună
La luptă, muncitori!
Veniți în crâncena furtună!
La luptă, muncitori!
Zidari de veacuri viitoare,
Cu frunțile în soare
Ne'nălțăm biruitori!

II.

Din fabrici, din uzine și din mină,
Din toiul beznelor adânci,
Am izbucnit, năpraznic, spre lumină
Ca o năvală grea de stânci
Călcăm cu pași de flăcări spre Dreptate!
Pe drum de foc și cer isbăvitor!
Un clopot sfânt în pieptul nostru bate,
S'aprind pe umeri aurori..

III.

Pentru dreptatea noastră legionară
Și pentru'ntregul Neam sărac,
Din fulger vom clădi o nouă Țară
Pe nicovale mari de veac!
Ca viforul vom trece prin prigoane,
Marin și Moța ne veghează'n cer...
Din jertfe și din trăznet de ciocane
Ne-om făuri Destin de fier!

IMNUL ROMANILOR SECUIZAȚI

Versuri: Horațiu Comaniciu
Muzica: Ion Mânzatu

Te-amaș-tep - tat cu se - te Că - pi - ta - ne Să'n - vii în noi stră - bu - ne - le sim -

țiri, Căci ne-am pier - dut și lim - bă și cre - din - ță Sub bi-ciul crunt al fos-tei stă - pâ -

niri. Căci ne-am pier dut și lim-bă și cre - din-ță Sub bi-ciul crunt al fos-tei stă-pâ niri. O,

Refren

vi - no la noi Că - pi - ta - ne, Ne sba - tem în tru - dă și-a - mar, Pier -

dut - am și lim - bă și le - ge, O, vi - no, re-naș te-un al - tar!

Te-am așteptat cu sete Căpitane
Să'nvii în noi străbunele simțiri,
Căci ne-am pierdut și limbă și credință
Sub biciul crunt al fostei stăpâniri.

Refren

O, vino la noi Căpitane,
Ne sbatem în trudă și-amar,
Pierdut-am și limbă și lege,
O, vino, renaște-un-altar!

Din sufletele noastre chinuite,
De mișelia-atâtor trădători,
Tu singur azi ne spulberi disperarea
Și-alini în noi tristeți de Nicadori.

Refren

De aceea Îți trimitem jurământul,
Că Te-om urma cu pas fanatizat,
Pe drumu-Ți de Arhanghel al dreptății,
Craiu nou pe cerul nostru îndurerat.

Refren

Prin Tine vom clădi o nouă țară
Mai mândră decât stelele pe cer,
Fă-ne un semn și vor cădea și munții,
De-or sta în calea Gărzilor de Fier.

Refren

IMNUL BIRUINŢEI

Versuri: Radu Gyr

Muzica: Ion Mânzatu

Bă - tuţi de cri - vă - ţul ne - bun, Duşi în sur - ghiun Am sân - ge - rat.

Cu car - nea rup - tă în fă - şii Mu - ce - ni - cii Ne - au in - spi - rat.

Tem - ni - ţe reci: Tis - ma - na şi Ciuc Şi Dra - go - mir - na lu - mini a - duc.

Se strâng şi vi - fo - re şi nori, Bi - ru - i - tori Căl - căm pe zori. Din

Refren

ră - ni - le noas - tre, Cresc glo - rii de le - gi - o - nari, Şi'n

ce - ruri al - bas - tre S'a - prind ca niş - te flă - cări mari. Din

tem - ni - ţi şi bez - ne, Din oc - na'n ca - re - am su - fe - rit, Cu

a - ripi la glez - ne Se' nal - ţă Nea - mul des - ro - bit.

MARŞUL LEGIONARILOR VRANCENI

Majestos

Alex. S. Popescu

Şte - fan Vo - dă al Mol - do - vei Fost - a pe la noi prin munţi Şi - a gă - sit in co - drii

noş - trii Şoimi vi - teji răz - boi - nici mulţi Tot a - şa tu Că - pi - ta - ne,

Ur - că pe - a - le Put - nei văi Şi - ţi vom da ba - ta - li - oa - ne De le - gi - o nari flă -

1-a

că - i

2-a

De le - gi - o - nari flă - căi

CÂNTECE LEGIONARE

Imnul Tinereţei Legionare

Sfântă tinereţe legionară,
Cu piept călit de fier şi sufletul de crin.
Iureş ne 'nfrânat de primăvară
Cu fruntea ca un iezăr carpatin,
Cu braţele suim în soare
Catapetezme pentru veac;
Le zidim din stânci, din foc, din mare
Şi, dârz, le tencuim cu sânge dac . . .

Refren: Garda, Căpitanul,
Ne preschimbă 'n şoimi de fier.
Ţara, Căpitanul,
Şi Arhanghelul din cer.

Moartea, numai moartea legionară
Ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunţi,
Pentru sfânta cruce, pentru ţară
Infrângem codrii şi supunem munţi!
Nu-i temniţă să ne 'nspăimânte,
Nici chin, nici viforul duşman;
De cădem cu toţi, isbiţi în frunte,
Ni-i dragă moartea pentru Căpitan!
Refren

Sfântă tinereţe legionară,
Suim biserici, stăm viteji în închisori . . .
In prigoana orişicât de-amară
Cântăm şi ne gândim la Nicadori.
Purtăm în crivăţ şi în soare
Lumini pentru biruitori,
Pentru cei viteji zidim altare
Şi-avem doar gloanţe pentru trădători!
Refren

Cântecul eroilor Moţa-Marin

Sunt ruguri şi flăcări. E Spania 'n scrum.
Gloanţele cad în altar.
In negrele şanţuri cu sânge şi fum,
Plouă cu schije şi jar.

Dar sub obuze,
Gloanţe şi spuze,
Par legionarii nişte munţi . . .
Rănită 'n zare,
Crucea le-apare
Şi Ceru-i mângâie pe frunţi.

Noaptea 'n tranşeu legionarii,
In ploaie îşi fac rugăciunea . . .
Mintea lor trece fruntarii
Şi 'n gând li s'aprinde Legiumea,
Şi văd Căpitanul şi Ţara
Cu sfântu-i destin legionar.

Obuzele tună, împroaşcă oţel . . .
Tancuri pornesc ca din iad.
Şi Moţa e 'n frunte, Marin lângă el,
Roşii, granatele cad . . .

Printre reţele,
Mine, şrapnele,
Schijele plouă fier de sus.
Loviţi în frunte,
Cu braţe frânte,
Cad legionarii lui Isus.

Moţa în şanţ plin de sânge,
Şopteşte murind rugăciunea:
– *„Moartea la pieptu-i ne strânge*
Să crească mai mândră Legiunea.
Să faci, Căpitane, o Ţară,
Ca soarele sfânt de pe cer!"

Dar jertfele sfinte ard pururi in noi.
Jertfele ne-au mântuit,
Şi cresc din morminte martirii eroi,
Neamul se 'nalţă sfinţit.

Legiunea 'ntreagă,
Jurând se leagă,
Ca să urmeze jertfa lor.
Din legăminte
Şi din morminte
Va creşte-un neam biruitor.

Scumpii eroi ne veghează
Şi duc spre lumină Legiunea.
Toţi vrem o moarte vitează,
Ca ei ne şoptim rugăciunea:
„Să faci, Căpitane, o Ţară
Ca soarele sfânt de pe cer! ..."

Azi sfintele oase le-am pus temelii
Vajnice, Neamului Dac,
Şi ele înfruntă de-acum veşnicii,
Stânci tencuite cu veac . . .

Dar de-or să vie
Vremi de urgie
Pentru destinul legionar,
Din oseminte
Şi din morminte
Cei doi eroi vor creşte iar!

Moţa, Arhanghel şi munte,
Marin ca o flacără mare,
Cu Căpitanul în frunte
Ne-or duce în viscol de soare:
„Să faci, Căpitane, o Ţară
Ca soarele sfânt de pe cer!"

Imnul Muncitorilor

In trudă ne-am sbătut şi 'n umilinţă,
Tiranii pâinea ne-au luat ...
Destul ne-am încleştat în suferinţă,
Cu Neamu'ntreg am sângerat! ...
Din greu şi aspru vuet de ciocane,
Incovoiaţi de foame şi nevoi,
Din sgură de furnale şi cazane
Flămânzi ne ridicăm şi goi.

Refren: La luptă, muncitori!
Veniţi, Legiunea ne adună
La luptă, muncitori!
Veniţi în crâncena furtună!
La luptă, muncitori!
Zidari de veacuri viitoare,
Cu frunţile în soare
Ne'nălţăm biruitori!

Din fabrici, din uzine şi din mină,
Din toiul beznelor adânci,
Am isbucnit, năprasnic, spre lumină
Ca o năvală grea de stânci
Călcăm cu paşi de flăcări spre Dreptate!
Pe drum de foc şi cer isbăvitor!
Un clopot sfânt în pieptul nostru bate,
S'aprind pe umeri aurori ...

Pentru drepatea noastră legionară
Şi pentru 'ntregul Neam sărac,
Din fulger vom clădi o nouă Ţară
Pe nicovale mari de veac!
Ca viforul vom trece prin prigoane,
Marin şi Moţa ne veghează cer ...
Din jertfe şi din trăsnet de ciocane
Ne-om făuri Destin de fier!

Răsbunare

O, neam al meu, bătut de viscol şi cenuşă,
In lanţuri sub zăvoare ai gemut
Şi când ai vrut să frângi robie şi cătuşă
Trădarea a venit şi te-a vândut.
Ce greu blestem şi ce osândă
Ţi-a scris cu sânge 'nalta stea,
Mişei şi slugi s'au strâns cu toţii ca să vândă
Pe cei ce vrură mântuirea ta.

Refren:
Pentru trădători, mişei şi trădare,
Azi vrem gloanţe – şi vrem ştreang – Răsbunare!
A 'nceput vijorniţa cea mare – Răsbunare!

S'a 'nvolburat Mihai, ca un şivoi de munte,
La Turda prin trădare a căzut
Şi Tudor când porni Fanarul să-l înfrunte,
Trădarea a venit şi l-a vândut.
Se frânse Horia pe roată,
Pieri Ioan Vodă sfârtecat.
Panduri şi Moţi creşteau din vifor şi din piatră,
Dar Iuda mişeleşte i-a trădat.

Refren

Noi legionari clădim din fier şi vijelie
Un suflet de aramă şi oţel.
Un Căpitan avem arzând de vitejie,
Trădarea vru să-l piardă şi pe El.
Dar zece trăsnete 'n mânie
L-au fulgerat pe trădător.
Cutremură-te neam de-atâta vitejie,
Cei zece ţi-au clădit alt viitor

In gropi adânci se svârcolesc şi n'au odihnă
Vitejii ce-au pierit prin trădători.
Cresc din morminte umbre albe de lumină,
Ne cheamă să venim, răsbunători.
Se crapă criptele şi tună,
Vitejii braţele ne întind.
Vin legionari crescând ca o furtună
Şi frunţile de vifor se aprind.

Refren

Arhanghelul întinde paloşul de soare
Şi spulberă satana în scântei;
Sub spada lui Legiunea creşte ca o floare,
Străfulgerând trădare şi mişei.
Un alt destin ne luminează
Cu aurori de năzuinţi.
De acum pe fruntea ţării noastre scânteiază
O stemă de aprinse biruinţi.

Imnul Românilor Secuizaţi

Te-am aşteptat cu sete Căpitane
Să'nvii în noi străbunele simţiri,
Căci ne-am pierdut şi limbă şi credinţă
Sub biciul crunt al fostei stăpâniri.

Refren: O, vino la noi Căpitane,
Ne sbatem în trudă şi-amar,
Pierdut-am şi limbă şi lege,
O, vino, renaşte-un-altar!

Din sufletele noastre chinuite,
De mişelia-atâtor trădători,
Tu singur azi ne spulberi disperarea
Şi-alini în noi tristeţi de Nicadori.

Refren

De aceea Iţi trimitem jurământul,
Că Te-om urma cu pas fanatizat,
Pe drumu-Ţi de Arhanghel als dreptăţii,
Craiu nou pe cerul nostru îndurerat.

Refren

Prin Tine vom clădi o nouă ţară
Mai mândră decât stelele pe cer,
Fă-ne un semn şi vor cădea şi munţii,
De-or sta în calea Gărzilor de Fier.

Refren

Imnul Biruinței

Bătuți de crivățul nebun,
Duși în surghiun
Am sângerat.
Cu carnea ruptă în fășii
Mucenicii
Ne-au inspirat.
Temnițe reci: Tismana și Ciuc
Și Dragomirna lumini aduc.
Se strâng și vifore și nori,
Biruitori
Călcăm pe zori.

Refren: Din rănile noastre,
Cresc glorii de legionari,
Și'n ceruri albastre
S'aprind ca niște flăcări mari.
Din temniți și bezne,
Din ocna'n care-a suferit,
Cu aripi la glesne
Se'naltă Neamul desrobit.

Venimi cântând din închisori,
Invingători
Prin aurori.
In lanțuri trupul ne-a scrâșnit,
Dar am zidit
Alt răsărit.
Am pătimit prigoane și chin,
Pentru credința în alt destin,
Iar astăzi făurim sub cer
Un veac de fier,
Un veac de fier

Refren

Se svârcolesc toți cei mișei,
Sub pașii grei
De legionari.
Dreptatea noastră triumfând,
Străfulgerând,
Pe umeri tari.
Cu pieptul ars de grindini și vânt,
Tu Căpitane, trădări ai frânt
Și mari destine românești,
Impărătești,
Tu împlinești.

Refren

Ştefan Vodă

Ştefan Vodă al Moldovei
Fost-a pe la noi prin munţi,
Şi-a găsit în codrii noştri
Şoimi viteji, răsboinici mulţi.
Tot aşa Tu Căpitane,
Urcă pe-ale Putnei văi
Şi-ţi vom da batalioane
De legionari flăcăi } bis

Ştim că Tu, de multă vreme,
Aprig lupţi, ca un erou,
Să scapi ţara care geme,
Şi să-i dai un suflet nou.
Să ne scapi pe noi, tăranii,
Care suferim din greu,
Căci tâlharii şi jidanii
Ne tot sug mereu, mereu. } bis

Tudora Vrâncioaia este
Numele ce-l purtăm noi,
Căci străbuna din poveste
Ne-a dat sânge de eroi.
Acest sânge, pentru tine,
Gata suntem să-l vărsăm,
Căci măreaţa clipă vine
Ţara să ne-o apărăm. } bis

Tu, Codrene, eşti nădejdea
Ce ne-a dat-o Cel din cer,
Tu ne spulberi desnădejdea,
Tu şi Garda Ta de Fier.
Ia, cum ştii, în mână, cnutul
Şi Românii nu mai pier,
Căci vor sta mereu sub scutul
Mândrei noastre Gărzi de Fier. } bis

POEZII LEGIONARE

Din mulţimile oarbe

Din mulţimile oarbe unu s'alege …
gândul lui: rege …
vorba lui: lege …
vrerea-i: platoşe de neînfrânt …
pasul lui: cutremur de pământ …

veacul, sub trăsnete, în sbatere grea,
îi zice cum vrea,
îl botează cum vrea …

la masa de lucru adună:
azurul văzduhului lângă furtună
şi lângă-o inimă mai bună ca o pâine: –
cruzimi de tigru, auzuri de câine …

noua lui limbă
faţa ţării o schimbă:
grâul creşte mai plin din glia săracă,
fetele se fac mai frumoase, să-i placă,
flăcăii, pentru el,
se 'mbracă 'n muşchi mai tari ca de-oţel …
pentru o rază din privirea-i, ruptă,
oricine-i gata, pentru el, să cadă 'n luptă …
bătrânii sătui de viaţă, ar vrea să mai trăiască
să stee *drepţi* la vorba lui împărătească …

puşca, tunul, tancul, cu botul în tină
i-se închină …
pacea-i mai pace, răsboiul – mai crunt …
pentru el sunt toate-aşa cum sunt …
ochii lui cu mii de uitături de-odată
străfulgeră şi scoală în picioare ţara toată …

ARON COTRUŞ

Corabia verde

Corabia se frământă şi se răsuceşte
în lupta cu valurile ce-o isbesc tâlhăreşte
şi apele cresc ca din hău năsdrăvane,
Căpitane! Căpitane! Căpitane!

Invinsă pe-o clipă, sub valuri se pierde
par' că deapururi, corabia verde
năprasnic muşcată de uragane,
Căpitane! Căpitane! Căpitane!

Prin potopul ce zălud o răstoarnă,
s' aud prin văzduh ca o goarnă,
peste-ale mării nesfârşite noiane,
poruncile tale de proroc, Căpitane!

Şi iată, de odată se 'nalţă semeaţă …
iarăşi, Crăiasă peste timp, peste ceaţă,
peste-ale apelor titanice toane,
corabia ta verde, o, Căpitane!

Zănatec aleargă prăpădul pe ape,
tot mai aproape şi mai aproape,
dar duhul mai tare-i ca-ale mării prigoane,
Căpitane! Căpitane! Căpitane!

Gata cu toţii să murim în picioare,
pe marea aceasta ce crâncen ne doare,
spargem talazuri, înfrângem bulboane,
cu gândul la tine, o, Căpitane!

Lupta e cântecul şi biblia noastră,
holde vor creşte de samulastră
din cremenea oarbă, din pietroase mormane
şi din sângele nostru, o, Căpitane!

Moartea însăşi de-ar sălta pe punte,
sărire-ar fulgeriş cine s'o 'nfrunte,
printre mii şi mii de uragane,
Căpitane! Căpitane! Căpitane!

Bucureşti, Mai 1939

Aron Cotruş

Mormântul Căpitanului

De-aci 'nainte, Vremea se măsoară
cu trudnicele tale oseminte,
şi Veacul care curge peste ţară
începe din cenuşa ta fierbinte.

Mergi printre noi cu sfânta-ţi moarte vie,
ne tămâiezi cu marea ta tăcere ...
Mormântul tău e numai Inviere,
prin tine luminăm de Veşnicie.

Prin tine bem, setoşi, din Mântuire
Prin tine doar, ne-am curăţit de sgură ...
Isvor ne eşti şi cină şi zidire
Si patrafir şi cuminecătură ...

Eşti azima pe care 'n plâns o cere
inima noastră pururea flămândă.
Eşti drumul nostru către zări de miere,
eşti perna pentru tâmpla fumegândă.

Eşti ruga Ţării pentru biruinţă,
mistria noastră 'n aur ferecată.
Dalta de foc infiptă în credinţă ...
Mormântul tău e viaţa noastră toată.

Venim lângă ţărâna ta iubită,
şi umbra ta, prin smirnă de balade,
ne-atinge cu plutirea ei sfinţită
şi ne preschimbă 'n torţe şi în spade.

Cu duhul tău – mireasmă de grădină –
ne miruim, sub zâmbet de icoane.
Culegem din mormântul tău lumină
şi ne spălăm obrajii de prigoane.

Luăm un pumn de lut din groapa sfântă
şi-l punem pe vechi răni din închisoare;
şi rănile din noi tresar şi cântă,
se fac medalii şi zâmbesc în soare ...

Dar de-or veni, cândva, cu paşi uşarnici,
la groapa ta, mişeii şi viclenii,
şi se vor bate 'n piept cu pumni făţarnici,
slăvind lumina sfintelor vedenii.

Mormântul tău, gemând, să se ridice
şi duhul tău, ţâşnind din Veşnicie,
într'un năprasnic fulger să despice
pângăritoarea lor nemernicie!

Radu Gyr

BIBLIOGRAFIE

1) Partiturile muzicale precum şi versurile cântecelor: *Sfântă Tinereţe Legionară; Cântecul eroilor Moţa-Marin; La luptă muncitori; Imnul Românilor Secuizaţi, Imnul Biruinţii* şi *Ştefan Vodă al Moldovei* sunt extrase din: *Cântece legionare* [cu partituri muzicale], Colecţia Europa, München [2]1977 (reproducere în facsimil a primei ediţii, apărută la Bucureşti în 1937).

2) Cântecul *Răsbunare* este extras din: *Cântece legionare,* Serviciul Propagandei Scrise, "Bucovina" I. E. Torouţiu, Bucureşti [1940].

3) Textul poeziilor *Din mulţimile oarbe* şi *Corabia verde* sunt extrase din: ARON COTRUŞ, *Opere Complete,* Editura Dacia, Madrid 1976.

4) Poezia *Mormântul Căpitanului,* de RADU GYR, este extrasă din: *Corneliu Codreanu. Douăzeci de ani de la moarte,* Editura Carpaţii, Madrid 1958.

Cuprinsul

Indice al partiturilor muzicale

Ion Mânzatu. Fotografie realizată la Buenos Aires în 1952 şi publicată în albumul: *Nostalgie. Zece cântece de inimă albastră,* Ed. Cartea Pribegiei, cu ocazia împlinirii autorului a 25 de ani de activitate artistică.

Lupta legionarilor sub comanda lui Horia Sima, urmaşul Căpitanului la Conducerea Legiunii, duce la prăbuşirea dictaturii lui Carol II la 6 Sept. 1940; un eveniment sărbătorit la Bucureşti în aceeaşi zi cu o mare manifestaţie. In rândul prim (al doilea din stânga): Radu Gyr, faimosul autor a celor mai frumoase marşuri şi imnuri legionare.

Sub cerul albastru al Spaniei, într'o Duminecă cu soare şi drapele (13. Sept. 1970), se inaugurează la Majadahonda Monumentul eroilor Moţa-Marin, căzuţi în luptă pentru apărarea Europei creştine (13. Ian. 1937). Simbol de credinţa, sanctuar şi loc de pelerinaj pentru legionarii Gărzii de Fier şi pentru naţionaliştii din toată lumea.

Corneliu Z. Codreanu, *Cărticica şefului de cuib*, Colecţia Europa, München [12]1987, 144 pp.
DM 15,–

Corneliu Codreanu

CĂRTICICA
ŞEFULUI
DE CUIB

Colecţia „EUROPA" München

„Această broşură este legea fundamentală a Legiunei, singura care angajează oficial organizaţia." C.Z.C.

[...] Acest îndreptar de viaţă, organizare şi doctrină legionară, cu pagini din care s'au născut, au luptat şi au murit atâţia legionari fanatizaţi, a fost prigonit şi ars în rând cu trupurile martirilor noştri.

LEGIONARI,

Păstraţi această carte şi nu vă abateţi dela ea.

E gândul şi voinţa celui mai mare îndrumător al neamului nostru, pentru a realiza un om nou, o elită adevărată şi o ţară ca soarele sfânt de pe cer.

E flacără din nemărginita dragoste a Căpitanului pentru noi.

E lege peste veacuri, pentru neamul românesc.

Salutul se păstrează neschimbat, pentrucă voim să creştem în duhul Lui.

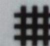
Până nu se va întuneca cerul românesc peste sufletele noastre, Căpitanul nu poate muri.

Il avem şi trăeşte între noi.

Trăiască Legiunea şi Căpitanul!
HORIA SIMA

Corneliu Z. Codreanu, *Circulări şi Manifeste* (1927-1938), Colecţia Europa, München [5]1981, 294 pp. legată în pânză, DM 40,–

Corneliu Zelea Codreanu

CIRCULARI
ŞI
MANIFESTE

Colecţia „EUROPA" München

Apariţia acestei lucrări constitue o necesitate istorică şi un omagiu constant celui care a schimbat faţa României, dând o nouă îndrumare spirituală neamului şi trăirei lui în istorie. *Omagiu constant* omului care, prin adânca lui dragoste de Neam şi Ţară, prin fapta lui creatoare şi prin acceptarea jertfei supreme, a deschis calea împlinirei şi înălţării pentru viitoarele generaţii de Români. *Necesitate istorică*, deoarece cercetătorii timpurilor pe care le trăim vor fi nevoiţi să ţină seama de gândirea profundă a lui Corneliu Zelea Codreanu, concentrată atât în *Pentru Legionari* cât şi în *Circulări şi Manifeste*. Sintetic şi vizionar, Căpitanul a isbutit să marcheze în varietatea temelor studiate o adevărată linie de program politic şi-o neîntrecută structură de comportament uman. Originalitate, omenie, etică, spiritualitate, sunt aspecte ce se desprind şi se impun. Conform ediţiei de la Bucureşti din 1941, după un exemplar scăpat ca prin minune de furia rugului nimicitor al duşmanilor, acest volum înlocueşte în oarecare măsură lipsa tomului II din *Pentru Legionari*, pe care Corneliu Codreanu n'a mai avut timp să-l compună. Dar gândurile, sbuciumul, amărăciunile şi victoriile ce umplu paginile acestor *Circulări şi Manifeste*, privind faza ultimă a vieţii Căpitanului, apar ca un traseu a ceeace ar fi constituit al 2-lea volum din opera sa. Deaceea, considerăm republicarea acestei lucrări ca o obligaţie morală şi o îndatorire de conştiinţă.

Colecţia EUROPA München

Corneliu Zelea Codreanu, *Pentru Legionari*, Editura „Totul pentru Ţară“, Sibiu 1936, 482 pp., DM 40,–

Reproducem alăturat coperta ediţiei princeps, apărută sub îngrijirea prof. Nicolae Petraşcu, printr'o genială strategie a Căpitanului care a derutat guvernul ce voia să pună mâna pe manuscris. – Un facsimil istoric al acestei ediţii la care s'a adăugat o postfaţă: *Destinul scrierilor legionare*, semnată de Horia Sima, s'a publicat în Colecţia „Omul Nou“, München [5]1968.

Din cartea *Pentru Legionari:* „[…] Eu vreau ca voi, soldaţi ai unor alte orizonturi româneşti, citind aceste amintiri să recunoaşteţi în ele propriul vostru trecut şi să vă aduceţi aminte de luptele voastre. Să retrăiţi suferinţele îndurate şi loviturile primite pentru neam. Să vă umpleţi inimele de foc şi de hotărîre în lupta grea şi dreaptă, în care v'aţi încleştat şi din care avem cu toţii poruncă de a ieşi: biruitori sau morţi. La voi mă gândesc când scriu. La voi, acei care veţi trebui să muriţi, primind cu seninătatea strămoşilor Thraci, botezul morţii. Si la voi, acei ce veţi trebui să păşiţi peste morţi şi mormintele lor, ducând în mânile voastre steagurile triumfătoare ale Românilor. […] O mare mulţumire îmi luminează acum constiinţa: o Românie legionară şi-a înfipt, ca un pom, rădăcinile în carnea inimii noastre. Ea creşte din *dureri şi din jertfă,* şi ochii noştri plini de nesaţ, o privesc înflorind; luminând zările şi veacurile cu strălucirea şi măreţia ei. Această măreţie răsplăteşte din belşug, nu numai micile noastre jertfe, dar orice chin omenesc, fie el, cât de îngrozitor.“

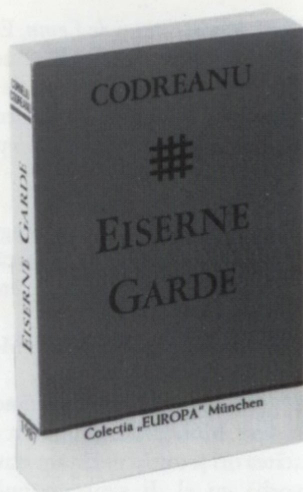
Ion I. Moţa, *Cranii de Lemn*, Editura „Totul pentru Ţară“, Bucureşti [3]1937. – O nouă ediţie în pregătire va apărea în Colecţia Europa, München [8]1997, 256 pp., DM 35,–

„Pentru noi nu există înfrângere şi desarmare, căci forţa, ale cărei unelte vrem noi să fim, e etern invincibilă.“

Ion I. Moţa

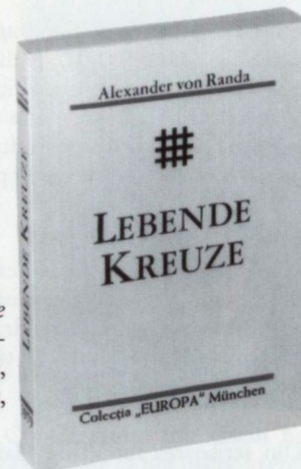
„[…] L-am văzut în atâtea rânduri [pe Moţa], l-am întâlnit de atâtea ori şi totuşi puţin am stat de vorbă cu el. Ii simţeam pulsul trăirii, îi observam pe faţa-i blândă şi pură popasul înţelepciunii. Trecea printre oameni împrăştiind o căldură binefăcătoare şi o modestie solemnă. Din vorba lui se desprindea doar calmul şi liniştea, sinceritatea şi hotărîrea. La Jilava, în 1934, el ne-a condus – câte sute de legionari eram adunaţi acolo. Lumina ochilor lui – albastră ca cerul ce farmecă dorurile contemplative – ne atrăgea către el cu putere de vraje. Era la trup un om de-o frumseţe clasică şi la suflet de-o armonie senină, ca strălucirea unei zile de vară. Părea coborît în mijlocul nostru, care suntem cuprinşi de pasiuni şi păcate de rând, dintr'o lume mai înaltă, mai bună şi mai conştientă lume a spiritelor. L-am considerat un trimis al Cerului, între oameni cu puţină înţelegere pentru câte aveau să se întâmple. […] Către sfârşitul anului 1922 face cunoştinţa lui Corneliu Zelea Codreanu, în care, mai târziu, recunoaşte pe cel predestinat să ia conducerea tinerimii române în lupta pentru renaşterea poporului român …“ (Vasile Iasinschi, „Cuvânt Inainte“ în: *Cranii de Lemn,* Colecţia „Omul Nou“, [Salzburg] [5]1951).

Codreanu, *Eiserne Garde*, Colecţia Europa, München [6]1987, 463 S., kartoniert, DM 30,–

Das Hauptwerk des Căpitan der Eisernen Garde ist nicht nur eine Aufzählung der Kämpfe, die die rumänische Jugend seit 1919 bis 1933 bestritten hat, sondern es ist vor allem davon erfüllt, die allgemeine Bedeutung darzustellen, wie eine Gruppe von Menschen von einem Anführer derart stark beseelt sein kann, daß sie trotz blutiger Verfolgungen und unzähliger Schwierigkeiten einen dermaßen erhöhten politischen Führungsstil auszudrücken vermag, der fähig ist, nach Überwindung des Plansolls und der menschlich begrenzten Wirkung der realisierenden Gruppe, eine wahre eigentlich vorbildliche *politische Ethik* entspringen zu lassen, das heißt eine Ethik – in ihrer normativen Wirkung – von überindividueller Vollendung.

Colecţia EUROPA München

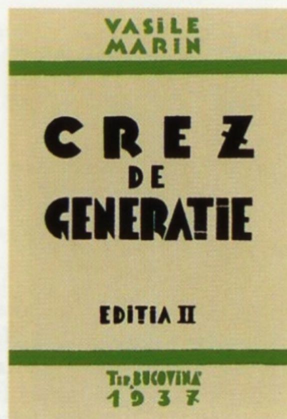

Alexander von Randa, *Lebende Kreuze,* Einführung und Nachwort von Prof. Dr. Günter Kahle, Colecţia Europa, München 1979, kart. DM 24,–; Leinen DM 30,–

In diesem postum veröffentlichten Werk des österreichischen Historikers Alexander von Randa, eines der besten Kenner der Geschichte Rumäniens, faßt der Autor die wesentlichen Publikationen des rumänischen Volksführers Corneliu Z. Codreanu zusammen, dessen Leben und Ideen dem deutschen Leser – in dieser Form erstmalig – nahe gebracht werden. Neben Codreanus wichtigstem Werk, *Eiserne Garde*, tragen auch die *Lebende Kreuze* Alexander von Randas den Bekenntnischarakter des Idealisten, der auf der Grundlage nationaler historischer Entwicklung und Tradition in einer sich immer stärker dem Materialismus zuneigenden Welt nach neuen Wegen und Orientierungen sucht. – Die LEBENDE KREUZE kennzeichnen eine Marschordnung, welche den Willen einer ganzen Generation symbolisiert, die bereit ist, sich als einzige noch möglich scheinende Alternative gegen eine brutale, gewissenlose und korrupte Führung für die Rettung ihrer Nation zu opfern.

Colecţia EUROPA München

Vasile Marin, *Crez de Generaţie*, Colecţia Europa, München [6]1977. – Facsimil istoric al ediţiei 2ª cu un adaos: O biografie de Mihail Polihroniade reprodusă din *Cuvântul Studenţesc*, 236 pp. DM 30,–

„Era o datorie de onoare care apăsa pe umerii generaţiei noastre. Mi-am facut-o cu acelaş drag, ca şi cum ar fi fost vorba de ţara mea."

(Din scrisoarea lui Vasile Marin către soţia sa, la plecarea în Spania).

„Români:

Urmaţi cu sfinţenie gândurile pe care ni le-a lăsat viteazul comandant legionar, mucenicul Vasile Marin. Toţi tinerii din ţara aceasta să ştie că urmând calea credinţei martirilor vor birui şi vor învia cu neamul lor în contra tuturor asupritorilor, uneltirilor şi loviturilor. Impărtăşiţi cu sfânta jertfă de sânge a lui Vasile Marin, să stăm drepţi şi gata de a ne da sângele nostru în faţa asupritorilor care ni-l cer. Credinţa legionară va înflori mai mândră şi mai biruitoare cu fiecare strop de sânge mai mult pe care-l vom da senin şi cu sufletul plin de bucurie. Până când neamul biruitor prin Legiune va învia şi va condamna pentru veşnicie pe toţi călăii noştri. – Aşa dar sângele martirilor împarte o lume în două: cei ce vor primi osânda şi blestemul veşniciei, şi cei ce mâine vor birui în slava şi binecuvântarea neamului lor."

Corneliu Z. Codreanu

[Bucureşti] 20 Februarie 1937

Corneliu Codreanu, *Insemnări de la Jilava. Martiriul fondatorului Mişcării Legionare*, Colecţia Europa, München [4]1994, 92 pp. DM 20,–

Corneliu Codreanu nu poate fi îndepărtat din preocupările noastre zilnice, venerându-l numai ca figură istorică, cum se întâmplă cu toţi marii bărbaţi care au săvârşit fapte de seamă în viaţa unui Neam. Căpitanul nu e o realitate a trecutului; el işi afirmă prezenţa constantă în acţiunile noastre. Cu Căpitanul întreţinem un permanent dialog. El interpretează mai bine ca noi înşine vrerea Naţiunii. In fond el conduce Mişcarea. El este energia care împrospătează permanent energiile noastre slăbite de lupte, privaţiuni, decepţii şi închisori. Căpitanul n'a murit şi nici nu poate muri! Deşi el nu mai e cu trupul între noi, nu e mai puţin viu între noi. E o chestiune pe care oamenii streini de universul nostru legionar nu o pricep. Căpitanul e viu în mijlocul nostru nu în sens speculativ şi teoretic, nu pentru a întrebuinţa un anumit fel de a vorbi în raport cu cei dispăruţi, nu ca imagine, simbol sau expresie, ci viu pe plan sufletesc în sens concret, viu ca forţă spirituală care ne domină şi ne copleşeşte, ne smulge din apatie şi ne antrenează în luptă. – Căpitanul e steaua polară care călăuzeşte lumea noastră. El nu e omul care a trăit între anii 1899 şi 1938 nu e un capitol închis de istorie, ci o realitate *hic et nunc* care îşi manifestă prezenţa activă în Legiune. [...] Cuvintele Căpitanului au inspirat tot atâta groază caşi luptătorul viu, prin marea lor putere de convingere şi propagare. Scrierile legionare sunt o dinamită spirituală, pentrucă se conjugă permanent cu această miraculoasă prezenţă a Căpitanului în mijlocul Neamului nostru.

Colecţia EUROPA München

„Spre inimele cele necurate care vin întru preacurata Casă a lui Dumnezeu, – fără milă întind sabia mea.“

(Cuvinte ce se află pe Icoana Sf. Arhanghel Mihail din Biserica Incoronării de la Alba-Iulia)

Listă de Cărţi
(Bücherliste)

In română

Corneliu Zelea Codreanu, *Pentru Legionari*	DM	40,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Cărticica Şefului de Cuib* . .	DM	15,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Circulări şi Manifeste* . . .	DM	40,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Insemnări de la Jilava* . . .	DM	20,—
Ion I. Moţa, *Cranii de Lemn*	DM	35,—
Ion I. Moţa, *Corespondenţa cu Serviciul Mondial* . . .	DM	10,—
Testamentul lui Ion Moţa	DM	6,—
Ion I. Moţa, *Prezent!*	DM	10,—
Vasile Marin, *Crez de Generaţie*	DM	30,—
Ion Banea, *Opere Complete*	DM	30,—
Alexandru Cantacuzino, *Opere Complete*	DM	15,—
Nicolae Totu, *Insemnări de pe front*	DM	18,—
Bănică Dobre, *Crucificaţii*	DM	14,—
Pr. I. Dumitrescu-Borşa, *Cea mai mare jertfă legionară* .	DM	35,—
Cultul de la Majadahonda şi Monumentul Moţa-Marin .	DM	18,—
Ernest Bernea, *Tineretul şi politica*	DM	6,—
Ernest Bernea, *Stil legionar*	DM	6,—
Mihail Polihroniade, *Tineretul şi politica externă* . .	DM	6,—
Gh. I. Ciorogaru, *Naţiune şi Armată*	DM	10,—
Traian Herseni, *Mişcarea Legionară şi Ţărănimea* . .	DM	6,50
Traian Herseni, *Mişcarea Legionară şi Muncitorimea* .	DM	6,50
D. Banea, *Acuzat, martor, apărător în procesul vieţii mele*	DM	18,—
Mişcarea Legionară, *Adevărul în procesul Căpitanului* .	DM	20,—
Vasile Posteucă, *Desgroparea Căpitanului*	DM	20,—
Portretul Căpitanului, 5 exemplare.	DM	1,80
Disc long play, *Cuvântul Căpitanului şi coruri legionare* .	DM	20,—
Casetă	DM	10,—
Op. Colectivă, *Cântece legionare,* [cu partituri muzicale] .	DM	7,50
Ion Mânzatu, *Cum am compus cântecele legionare* .	DM	25,—
Mihail Eminescu, *Scrieri Politice şi Literare* . . .	DM	18,—
Aron Cotruş, *Opere Complete*	DM	45,—
Dr. N. C. Paulescu, *Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul, Franc-Masoneria*	DM	24,—
Protocoalele Inţelepţilor Sionului, traducere de Ion I. Moţa	DM	35,—
Nae Ionescu, *Roza Vânturilor*	DM	30,—
Nicolae Totu, *Căpitanul Andrei – roman istoric* . .	DM	26,—

Legiunea în imagini 1927 – 1977. Albumele T. Borobaru . DM 200,—
Ana-Maria Marin, *Poveste de Dincolo ...* . . . . . DM 16,50
Nello Manzatti, *Nostalgie. Zece cântece de inimă albastră* DM 12,—
Traian Popescu, *Majestatea Sa Trădarea.* Documente, Nr. 4 DM 6,—
Mihail Sturdza, *România şi Sfârşitul Europei* . . . . DM 40,—
General Platon Chirnoagă, *Istoria politică şi militară a răsboiului României contra Rusiei sovietice* . . . . DM 40,—
General Platon Chirnoagă, *Istoria Daciei şi continuitatea daco-romană* . . . . DM 38,—
Horia Sima, *Cazul Iorga-Madgearu* . . . . . . DM 20,—
Horia Sima, *Sfârşitul unei domnii sângeroase* . . . . DM 45,—
Horia Sima, *Era Libertăţii. Statul naţional-legionar,* 2 vol. DM 70,—
Horia Sima, *Prizonieri ai Puterilor Axei* . . . . . DM 45,—
Horia Sima, *Guvernul Naţional Român de la Viena* . . DM 35,—
Horia Sima, *Antologie legionară. Opera publicistică,* 7 vol. DM 340,—
Gh. Buzatu, C. C., Cr. S., *Radiografia Dreptei româneşti* . DM 35,—
Flor Strejnicu, *Mişcarea Legionară şi Evreii* . . . . DM 28,—
Puiu Traian, *Inceputuri de viaţă legionară* . . . . DM 10,—
Nicolae Roşca, *Cronica unor violenţe politice* . . . . DM 8,—
Virgil Mateiaş, *Anii de groază din România comunistă* . DM 8,—
Faust Brădescu, *Conducere şi disciplină* . . . . . DM 15,—
F. Brădescu, *Corneliu Z. Codreanu. Erou neo-cosmogon* DM 16,—
Faust Brădescu, *Horia Sima. Un destin – O misiune ...* . DM 25,—
Operă Colectivă, *Mărturii despre Legiune* . . . . DM 30,—
Operă Colectivă, *Mărturii despre Căpitan* . . . . DM 20,—
Op. Col., *Ion Moţa şi Vasile Marin, 25 ani de la moarte* . DM 28,—
Operă Colectivă, *Corneliu Codreanu Prezent* . . . . DM 40,—
Claudio Mutti, *Mircea Eliade şi Garda de Fier* . . . DM 8,—
C. Mutti, *Penele Arhanghelului. Intelectualii rom. şi GdF* DM 18,—
D. Murăraşu, *Naţionalismul lui Eminescu* . . . . DM 45,—
A. C. Cuza, *Naţionalitatea în artă* . . . . . . DM 15,—
Gh. Gh. Istrate, *Frăţia de Cruce* . . . . . . DM 35,—
Demetrius Leontieş, *La răscrucea neamului* . . . . DM 15,—
Gheorghe Costea, *Cartea preotului Palaghiţă. O analiză şi un răspuns* . . . . DM 14,—
Nicu Iancu, *Sub steagul lui Codreanu* . . . . . DM 28,—
Ion Roth Jelescu, *Şi Cerul plângea* . . . . . . DM 38,—
E. Theodorescu, *Mişcarea Legionară şi Germania lui Hitler* DM 12,—
Marin Bărbulescu, *Centrul studenţesc legionar Timişoara* . DM 28,—
Octavian Voinea, *Masacrarea studenţimii române. Piteşti* . DM 18,—

In germană

Codreanu, *Eiserne Garde* . . . . DM 30,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Aufzeichnungen im Kerker* . DM 20,—
Das Testament Ion Motzas . . . . DM 8,—
Alexander von Randa, *Lebende Kreuze,* kart. 24,—; Ln. . DM 30,—
Gerd Zikeli, *C. Z. Codreanu. Rumänien 1938 und 1988* . DM 8,—
Karl Radl, *Die Blitzbefreiung Mussolinis* . . . . . DM 49,80
Hans W. Neulen, *Eurofaschismus und der 2. Weltkrieg* . DM 29,80
Hans Hertel, *Generation im Aufbruch* . . . . . DM 45,—
Karl Dittrich, *Der große Verrat. Von Bukarest bis Wien* . DM 35,—
Vorderste Front [Berichte über die Eiserne Garde, Nr. 1-7] DM 7,—
Armin Heinen, *Die Legion »Erzengel Michael« in Rumänien. Soziale Bewegung und politische Organisation* . DM 128,—

In italiană

Corneliu Zelea Codreanu, *Guardia di Ferro* . . . . DM 30,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Il Capo di Cuib* . . . . DM 14,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Circolari e manifesti* . . . DM 28,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Diario dal carcere* . . . . DM 14,—
Ion I. Moţa, *L'uomo nuovo.* Traduzione di Claudio Mutti DM 20,—
Ion I. Motza, *Corrispondenza col Welt-Dienst* . . . . DM 20,—
Testamento di Ion Motza . . . . DM 7,50
Horia Sima, *Il crollo di un'oligarchia,* 2 voll. . . . . DM 55,—
Horia Cosmovici, *Il Processo Codreanu* . . . . . DM 25,—
Michele Sturdza, *La fine dell'Europa* . . . . . . DM 45,—
Julius Evola, *La tragedia della Guardia di Ferro* . . . DM 10,50
Julius Evola, *Rivolta contro il mondo moderno* . . . DM 45,—
Guardia di Ferro, *Al passo con l'Arcangelo. Ritmi legionari* DM 20,—
Ion Banea, *Il Capitano.* Traduzione di Claudio Mutti . . DM 18,—
Claudio Mutti, *Mircea Eliade e la Guardia di Ferro* . . DM 8,—
Claudio Mutti, *Le penne dell'Arcangelo* . . . . . . DM 28,—
Louise David/Ion Mării, *Sulle orme del Capitano* . . . DM 8,—

In spaniolă

Corneliu Zelea Codreanu, *Guardia de Hierro* . . . . DM 30,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Manual del Jefe* . . . . . DM 15,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Diario de la cárcel* . . . . DM 18,—
Ion I. Motza, *El hombre nuevo.* Trad.: Antonio Medrano DM 30,—
Testamento de Ion Moţa . . . . DM 7,50
Los Legionarios Rumanos Motza y Marin . . . . . DM 7,50

Príncipe Miguel Sturdza, *El suicidio de Europa*	DM	40,—
Antonio Medrano, *Magia y Misterio del Liderazgo*	DM	34,—
Carlo Sburlati, *Codreanu, el Capitán*	DM	20,—
Isidro Juan-Palacios, *La metapolítica de Codreanu*	DM	5,—
Léon Degrelle, *Memorias de un fascista*	DM	20,—
Jorge Mota, *Hacia un socialismo europeo*	DM	18,—
Neculai Totu, *Notas del frente español*	DM	20,—
Miguel Serrano, *Adolf Hitler, el Último Avatãra*	DM	68,—

In franceză

Corneliu Zelea Codreanu, *La Garde de Fer*	DM	30,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Le Livret du Chef de Nid*	DM	15,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Journal de prison*	DM	15,—
Horia Sima, *Destinée du nationalisme*	DM	20,—
Horia Sima, *Histoire du Mouvement Légionnaire*	DM	40,—
Horia Sima, *Pour la connaissance de la vérité*	DM	6,—
Gén. Platon Chirnoagă, *Un châpitre d'histoire roumaine*	DM	10,—
Paul Guiraud, *Codreanu et la Garde de Fer*	DM	8,—
L. David/Ion Mării, *À Grenoble sur les traces du Capitaine*	DM	10,—
Faust Bradesco, *Les trois épreuves légionnaires*	DM	14,—
Faust Bradesco, *La Garde de Fer et Le terrorisme*	DM	15,—
»Un mouvement chevaleresque au XXe siècle: La Garde de Fer«, in: *Totalité* 18/19, Paris 1984	DM	25,—
Claudio Mutti, *Les plumes de l'Archange*	DM	24,—
Jérôme et J. Tharaud, *L'envoyé de l'Archange*	DM	20,—

In engleză

Corneliu Codreanu, *For My Legionaries* (The Iron Guard)	DM	28,—
C. Z. Codreanu, *LEGION: The Nestleader's Manual*	DM	18,—
Corneliu Zelea Codreanu, *Circulars and Manifestos*	DM	20,50
Horia Sima, *The History of the Legionary Movement*, v. I	DM	29,50
Ion Banea, *Lines for our Generation*	DM	7,—
Prince Mihail Sturdza, *The Suicide of Europe*	DM	45,—
Eugen Weber, »*The Men of the Archangel*«, in: *Journal of Contemporary History*, January 1966, page 101 – 126	DM	42,—
N. M. Nagy-Talavera, *The Green Shirts and the Others*	DM	28,—
Z. Barbu, »Rumania«, in: *European Fascism*, p. 146 – 166	DM	45,—

Comenzile se vor face pe adresa (Erhältlich bei):
Buchdienst Ion Mării, Grünlandstrasse 7, D-85757 Karlsfeld

De acelaş autor

1) *Nostalgie. Zece cântece de inimă albastră*, Editura Cartea Pribegiei, Buenos Aires 1952.

   Ediţia II-a, Colecţia Europa, München 1996.

2) *Iţi mai aduci aminte Doamnă? Schiţe şi nuvele*, Editura Cartea Pribegiei, Valle Hermoso 1952.

3) *Frumoasa cu ochi verzi* [Juan Nello Manzatti], Editura Carpaţii, Madrid 1957.

4) „Come ho composto i canti legionari“, în: Guardia di Ferro, *Al passo con l'Arcangelo. Ritmi legionari*, Edizioni all'insegna del Veltro, Parma 1982.

5) Deasemeni o mulţime de articole împrăştiate în diferitele publicaţii ale exilului românesc de pretutindeni.